

PATVIRTINTA

Kelmės rajono savivaldybės tarybos
2023 m. rugpjūčio 24 d.
sprendimu Nr. T-251

**KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021-2027 M. PLANAS**

Turinys

Sąvokos	5
Įvadas	6
1. ESAMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ	7
1.1 Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	7
1.2 Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	11
1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas	11
1.2.2 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai	15
1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas	19
1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas	19
1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas	21
1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas	21
1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas	22
1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas	28
1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas	34
1.7 Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams nustatytų priemonių įgyvendinimas	40
1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	47
2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.	48
2.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	48
2.2 Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai	50
2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas	52
2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas	55
2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas	59
2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	59
2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas	62
2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	63
2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	66
2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės	66
2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas	67
3. KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS	69
3.1 Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.	69
3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai	80

Lentelės ir paveikslai

1 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutartys	9
2 lentelė. Sutartys dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos Kelmės r. sav.	9
3 lentelė. Gyventojams taikomi VR dydžiai, 2021-2022 m.	13
4 lentelė. Vidutinės namų ūkių vietinės rinkliavos išlaidos Šiaulių regiono savivaldybėse, 2021 m. .	13
5 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys	15
6 lentelė. Šiaulių regione įgyvendintos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės	19
7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Kelmės r. sav., 2020 m.	20
8 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Kelmės r. sav. ir Šiaulių regione, 2015-2021 m.	21
9 lentelė. Kelmės r. sav. susidariusių komunalinių atliekų sudėtis 2015-2021 m., tonomis	21
10 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugos Kelmės r. sav. apimtis	23
11 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, 2015-2020 m.	23
12 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginiuose, tonos	26
13 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos	27
14 lentelė. Šalinimo įrenginių pajėgumai, tonos	28
15 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Kelmės r. sav.	28
16 lentelė. Konteinerine sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys, 2015-2020 m., tonomis	29
17 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonomis	29
18 lentelė. DGASA ir APP surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonomis	30
19 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kelmės r. sav.	30
20 lentelė. Sutvarkytas žaliųjų atliekų kiekis, tonos	30
21 lentelė. DGASA surinktas žaliųjų atliekų kiekis, tonos	30
22 lentelė. DGASA surinktas tekstilės atliekų kiekis, tonos	31
23 lentelė. Kitų atliekų surinkimo būdai Kelmės r. sav.	31
24 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis	33
25 lentelė. Sutvarkytas šeimininkų atliekų kiekis, tonomis	34
26 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti uždaviniai	34
27 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos	35
28 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos	36
29 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos	36
30 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas	37
31 lentelė. Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metas nustatytų priemonių įgyvendinimas	40
32 lentelė. Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė	47
33 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Kelmės rajone	49
34 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Kelmės rajone iki 2027 m.	52
35 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (nevertinant namudinio kompostavimo kiekių), tonomis	53
36 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis	53
37 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo ir juridinių asmenų pakuočių atliekų kiekiais), tonomis	54

38 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srautai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) Kelmės rajone 2022-2027 m., tonomis	57
39 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Kelmės rajone iki 2027 m.	57
40 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Kelmės rajone iki 2027 m. ...	57
41 lentelė. Esama žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Kelmės rajone, vnt.	60
42 lentelė. Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo kontenerių poreikis Kelmės rajone, vnt.	61
43 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo kontenerių poreikis Kelmės rajone, vnt.	65
44 lentelė. Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.	70
45 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas	80

1 paveikslas. Kelmės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema	10
2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.	14
3 paveikslas. Reikšmingiausi ŠRATC įgyvendinti ir įgyvendinami infrastruktūriniai projektai	18
4 paveikslas. Esama Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema	20
5 paveikslas. Pirminio rūšiavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys, 2015-2021 m.	22
6 paveikslas. Apibendrinta mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.	24
7 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.	24
8 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis	25
9 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.	25
10 paveikslas. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo schema	26
11 paveikslas. Po apdorojimo MBA pašalintų ir deginimo įrenginiuose panaudotų MKA kiekis	27
12 paveikslas. Sukurtos surinkimo infrastruktūros ir atskirai surinktų pakuočių atliekų santykis	29
13` paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių išsidėstymas Šiaulių regione	32
14 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Kelmės rajone iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)	55
15 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Kelmės rajono savivaldybėje, 2027 m.	58
16 paveikslas. Esamos ir planuojamos DGASA Kelmės rajono savivaldybėje	64

Sąvokos

Santrumpa	Reikšmė
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
APP	Atliekų priėmimo punktas
APVA	Aplinkos projektų valdymo agentūra
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGA	Didelių gabaritų atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
EEĮ	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ES	Europos Sąjunga
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
KATS	Komunalinių atliekų tvarkymo sistema
LR	Lietuvos Respublika
MBA	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
MVA	Maisto ir virtuvės atliekos
NP	Naudotos padangos
PA	Pakuočių atliekos
PET	Polietilenteraftalatas
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
ŠRATC	Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras
USAD	Užstato sistemos administratorius
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
VR	Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą
VU	Vilniaus universitetas
ŽA	Žaliosios atliekos
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

Įvadas

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujiną 2014 m. spalio 27 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr.T-284 patvirtintą *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014–2020 metams*, numatant priemones, užtikrinančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame *2021-2030 metų nacionalinio pažangos plane*, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 573 patvirtintame *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* ir *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*, patvirtintame Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023-03-30 sprendimu Nr. ŠR/TS-15, nustatytų tikslų bei užduočių įgyvendinimą.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, savivaldybės lygmens atliekų prevencijos ir tvarkymo plano vykdymo laikotarpis sutampa su *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano* vykdymo laikotarpiu. *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* ir 2022 m. rugpjūčio 19 d. LR aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-274 *Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ pakeitimo* nuostatas.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės apžvalga;
2. Atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
3. Atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas.

Už *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* rengimą ir įgyvendinimo koordinavimą yra atsakinga VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras. Planą įgyvendina Kelmės rajono savivaldybė.

Sprendimus dėl *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Kelmės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliekamos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo*

procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu.

1. ESAMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ

Esama atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė parengta 2015-2021 m. laikotarpiui vadovaujantis VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro, Kelmės rajono savivaldybės, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos statistikos departamento bei kitų oficialių šaltinių aprobuotais duomenimis.

1.1 Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, apdorojimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniais ir juridiniais asmenimis). Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, už savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, būtinos jos teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizavimą atsakingos savivaldybių institucijos. Savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją vienos ar kartu su kitomis savivaldybėmis įsteigtam juridiniam asmeniui – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Šiaulių komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Šiaulių regiono) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, kuri apima Akmenės r., Joniškio r., Kelmės r., Šiaulių m., Šiaulių r., Pakruojo r. ir Radviliškio r. savivaldybių teritorijas, dalis. Šią sistemą organizuoja ir administruoja Šiaulių apskrities savivaldybių bendrai 2002 m. birželio 25 d. įsteigta VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras.

Pagrindinis ŠRATC veiklos tikslas yra šiuolaikiškos, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos aplinkosaugos standartus atitinkančios ir ekonomiškai efektyvios vieningos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas, jos funkcionavimo organizavimas, plėtojimas ir administravimas Šiaulių apskrities teritorijoje. ŠRATC veiklos sritys apima:

- vieningos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimą ir plėtrą;
- Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimą;
- atliekų priėmimo punktų, kompostavimo aikštelių ir kitų atliekų surinkimo, tvarkymo objektų eksploatavimą;
- šiandieninių aplinkosaugos reikalavimų nebeatitinkančių sąvartynų uždarymą ir sutvarkymą;
- eksploatuojamo regioninio sąvartyno ir visų uždarytų bei sutvarkytų sąvartynų monitoringo vykdymą;

- komunalinių atliekų surinkimo iš fizinių ir juridinių asmenų organizavimą;
- buityje susidarančių antrinių žaliavų surinkimo iš gyventojų organizavimą;
- namų ūkiuose susidarančių biologiškai skaidžių atliekų surinkimo organizavimą;
- buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo iš gyventojų organizavimą;
- žaliųjų atliekų priėmimą ir kompostavimą žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse;
- komunalinių ir nepavojingų ūkinių bei komercinių atliekų, kurių šiuo metu nėra galimybių perdirbti, priėmimą ir šalinimą Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne;
- principo „teršėjas moka“ įgyvendinimą;
- vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimą;
- pagalbą regiono savivaldybėms sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus;
- pagalbą savivaldybėms rengiant regiono ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus, regione ir savivaldybių teritorijose atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų ir sprendimų projektus;
- visuomenės informavimą ir švietimą komunalinių atliekų tvarkymo klausimais.

2006 m. rugsėjo 20 d. Kelmės r. sav. tarybos sprendimu Nr. SŽ-682 koncesijos sutartimi ŠRATC pavestos komunalinių atliekų surinkimo, vežimo organizavimo, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos ir jos infrastruktūros funkcionavimo užtikrinimo, plėtojimo ir planavimo, uždarytų sąvartynų priežiūros bei vietinės rinkliavos administravimo funkcijos. Kelmės rajono savivaldybės administracija 2014 m. gegužės 23 d. sprendimu Nr. T-141 „Dėl pavedimo Kelmės rajono savivaldybės administracijai administruoti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą“ nusprendė nuo 2015 m. sausio 1 d. pavesti Kelmės rajono savivaldybės administracijai vykdyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje, administravimą. Koncesijos sutarties pagrindu savivaldybė įsipareigoja įgyvendinti šias funkcijas:

- priima Savivaldybės kompetencijai priskirtų teisės aktų (atliekų tvarkymo plano, taisyklių, vietinės rinkliavos nuostatų bei kt.), reglamentuojančių atliekų tvarkymą, pakeitimus, atitinkančius teisinių reikalavimų nuostatas;
- suderina ir nurodo kontenerių aikštelių, atliekų priėmimo punktų vietas, bei pagal savo kompetenciją atlikti visus veiksmus, kad ŠRATC gautų teisės aktų reikalavimų nustatyta tvarka visus leidimus įrengti ir eksploatuoti šiuos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros objektus;
- bendradarbiauja su ŠRATC, siekiant sudaryti palankias sąlygas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimui, plėtojimui ir funkcionavimui;
- moka ŠRATC už komunalinių atliekų tvarkymą ir tvarkymo organizavimą bei kt.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis siekdamas užtikrinti geros kokybės ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems savivaldybės teritorijos gyventojams, organizuodamos komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymą, savivaldybės (arba savivaldybių pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai) privalo su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sudaryti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo

įstatymo 10 straipsnyje nurodytas bendradarbiavimo sutartis ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutartis. ŠRATC ir UAB „Kelmės vietinis ūkis“ yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis bei trišalės laikinąsias sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo Kelmės r. sav. teritorijoje.

1 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutartys

Organizacija	Sutartis
VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. birželio 15 d. Nr. GA/06/15-02/S-15-131
VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. rugsėjo 17 d. Nr. PTO/L/13-25
VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. rugsėjo 17 d. Nr. KAS-27/S-13-110

Šaltinis: ŠRATC

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat nustatyta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytų elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos.

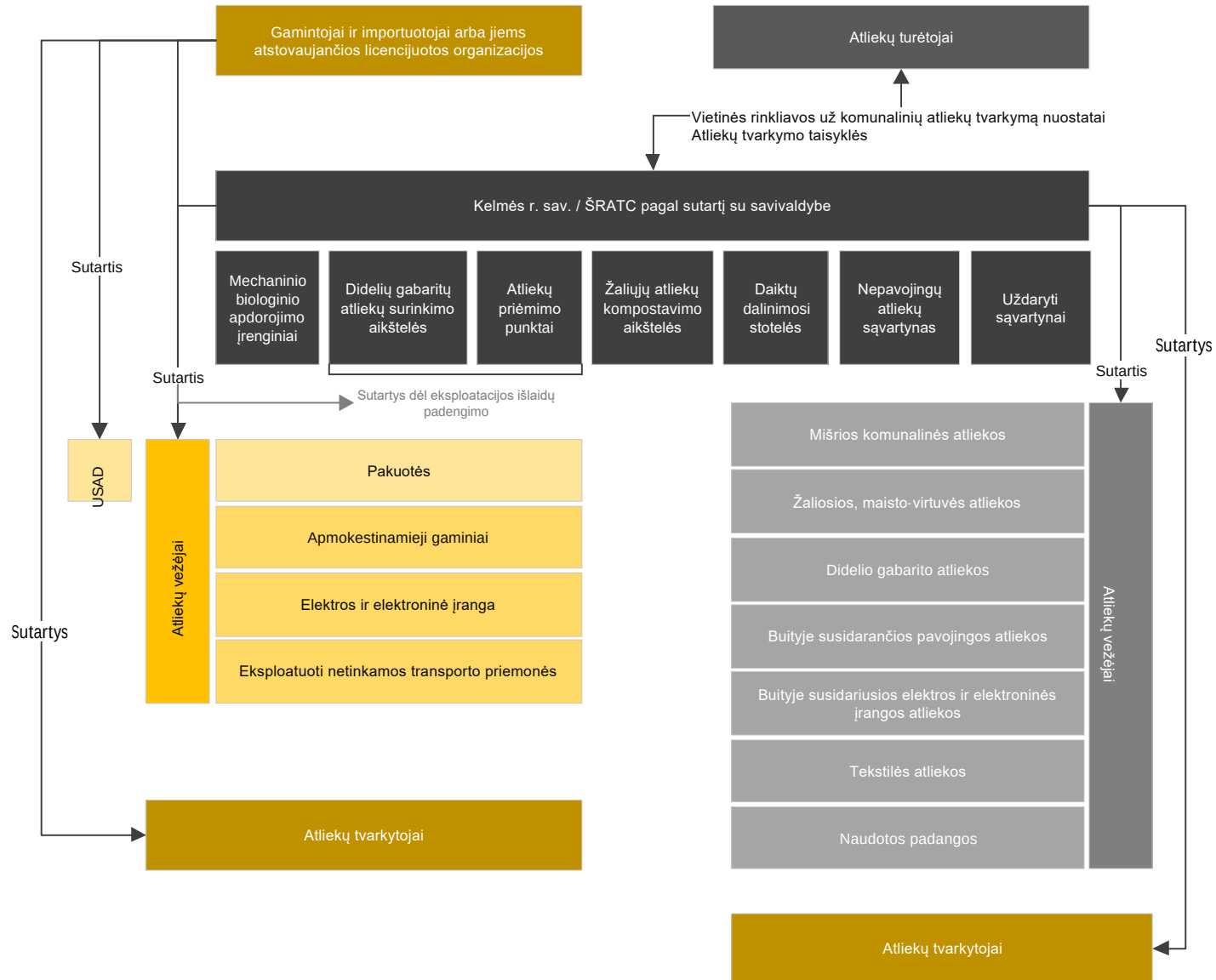
2 lentelė. Sutartys dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos Kelmės r. sav.

Organizacija	Kita sutarties šalis	Sutarties data	Sutarties Nr.	Sutarties dalykas
Asociacija „EEPA“ trišalės sutartys	Kelmės r.	2016-01-14	SŽ-54	Dėl papildančios elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemos
Gamintojų ir Importuotojų Asociacija	VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras	2017-12-13	20171213/2/S-17-304	Sutartis dėl gaminių atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo

Šaltinis: ŠRATC

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pavaizduota 1 paveiksle.

1 paveikslas. Kelmės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema

Šiaulių regiono savivaldybių veiksmai organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą – suderinami regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų pagrindu, kaip tai nustato *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas*. 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9 buvo patvirtintas pirmasis *Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas*, kuriame buvo numatyti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo etapai ir šios sistemos organizavimas. Siekiant užtikrinti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionalumą bei vystymąsi ir toliau tobulinant komunalinių atliekų surinkimo, tvarkymo ir perdirbimo infrastruktūrą, Šiaulių regiono plėtros taryba 2009 m. gruodžio 9 d. sprendimu Nr. R-55 patvirtino *Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planą* 2009–2018 metams, kurį vėliau atnaujino 2014–2020 m. periodui (2014 m. lapkričio 11 d. sprendimas Nr. 51/5S-50).

Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemai organizuoti savo teritorijose, 2014 m. spalio 27 d. Kelmės r. sav. taryba sprendimu Nr. T-284 patvirtino *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą* 2014-2020 metams. Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis ir siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas* 2014-2020 metams turi būti atnaujintas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Kelmės r. sav. detalai reglamentuojamas 2014 m. birželio 27 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-181(E) patvirtintose *Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse*.

1.2 Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš šių šaltinių: vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybių biudžeto, skolintų lėšų, ES bei valstybės paramos lėšų.

1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Atliekų tvarkymas finansuojamas vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme* nustatytu principu „teršėjas moka“. Šis principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma vadovaujantis šiais principais:

- 1) solidarumo.* Šis principas, nustatant rinkliavą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, reiškia, kad palankesnes sąlygas dėl ekonominių, gyvenamosios vietos, atstumo iki atliekų tvarkymo įrenginių ar kitų priežasčių turintys komunalinių atliekų turėtojai prisideda prie komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo, kad būtų sudarytos prieinamos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis komunalinių atliekų turėtojams, kurie tokių sąlygų neturi ir kuriems

rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tampa didesne našta;

2) *proporcingumo*. Šio principo įgyvendinimas turi užtikrinti, kad rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydis nevirsytų to, kiek yra būtina komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos finansavimo tikslui pasiekti. Šis principas reikalauja, kad komunalinių atliekų turėtojams nustatyta rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą būtų proporcinga galinčiam susidaryti ar susidaranti komunalinių atliekų kiekiui dėl atliekų turėtojų nekilnojamojo turto ir jo panaudojimo paskirties ir (ar) veiklos;

3) *nediskriminavimo*. Šis principas komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje reiškia, kad, nustatant rinkliavą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tos pačios kategorijos komunalinių atliekų turėtojams, turi būti taikomi vienodi rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatymo ir apskaičiavimo metodai, tvarka ir dydis;

4) *sąnaudų susigrąžinimo*. Šis principas reikalauja, kad už suteiktą paslaugą gautos pajamos padengtų būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, reikalingas tai paslaugai teikti. Įgyvendinant šį principą, reikia nustatyti tokį rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, kuris užtikrintų, kad komunalinių atliekų turėtojai padengtų būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, kurios patiriamos siekiant užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

5) *skaidrumo*. Šio principo įgyvendinimas turi užtikrinti, kad informacija apie rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatymo ir apskaičiavimo metodus, tvarką ir dydį turi būti vieša.

Nustatyti principai įgyvendinami apskaičiuojant įmokas (tarifus) arba vietinę rinkliavą už KA tvarkymą vadovaujantis 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 711 *dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo*. Taisyklės nustato bendruosius rinkliavos ar kitos įmokos dydžio nustatymo reikalavimus už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Šiomis taisyklėmis remiasi savivaldybės nustatydamos rinkliavos ar kitos įmokos dydį. Taisyklių esmė – nustatyti pastovias bei kintamas būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamojo turto objektas (objektų sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Pastovioji rinkliavos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias, o kintamoji – kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Pastovioji rinkliavos ar kt. įmokos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas, nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius, gyventojų / darbuotojų skaičius. Kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis), naudojamų mišrių komunalinių

atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnumas, atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svoris.

Vietinę rinkliava ar kt. įmoka Kelmės r. sav. yra nustatoma ir administruojama vadovaujantis savivaldybės 2022 m. sausio 27 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-34 patvirtintais vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatais.

Kelmės r. sav. taikomas dvinarės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymo modelis, kai gyventojai butuose daugiabučiuose namuose pastoviai ir kintamąją rinkliavos dalimi apmokestinami priklausomai nuo deklaruotų gyventojų skaičiaus, individualių namų savininkai pastoviąją dalį moka nuo deklaruoto gyventojų skaičiaus, o kintamąją – nuo ištuštintų konteinerių skaičiaus ir tūrio.

Juridiniai asmenys neturintys jiems priskirto konteinerio vietinės rinkliavos kintamąją ir pastoviąją dalį moka nuo nekilnojamojo turto objekto bendrojo ploto. Juridiniai asmenys turintys priskirtą konteinerį atsiskaito už kintamąją dalį pagal ištuštinto konteinerio tūrį ir ištuštinimo skaičių.

3 lentelė. Gyventojams taikomi VR dydžiai, 2021-2022 m.

Atliekų turėtojų grupė	Apmokestinamasis parametras		Vietinės rinkliavos dydis už apmokestinamąjį parametą	
	Pastovus parametras	Kintamas parametras	Pastovus VR dydis, Eur	Kintamas VR dydis, Eur
Daugiabučių gyvenamųjų namų butai	Deklaruotų gyv. skaičius		26,00	9,00
Individualūs gyvenamieji namai	Deklaruotų gyv. skaičius	0,12 m ³ konteinerio ištuštinimas	26,00	0,82
		0,14 m ³ konteinerio ištuštinimas	26,00	0,96
		0,24 m ³ konteinerio ištuštinimas	26,00	1,65
		1,1 m ³ konteinerio ištuštinimas	26,00	7,56

Šaltinis: Viešai prieinami duomenys

2021 m. vidutinės namų ūkio komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo išlaidos Kelmės r. sav. sudarė ~61,2 Eur/m. ir buvo vidutiniškai ~19,7 proc. didesnės nei Šiaulių regiono vidurkis. Regione didesnes komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo išlaidas nei Kelmės r. sav. patyrė Pakruojo r. sav. gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objektų savininkai.

4 lentelė. Vidutinės namų ūkių vietinės rinkliavos išlaidos Šiaulių regiono savivaldybėse, 2021 m.

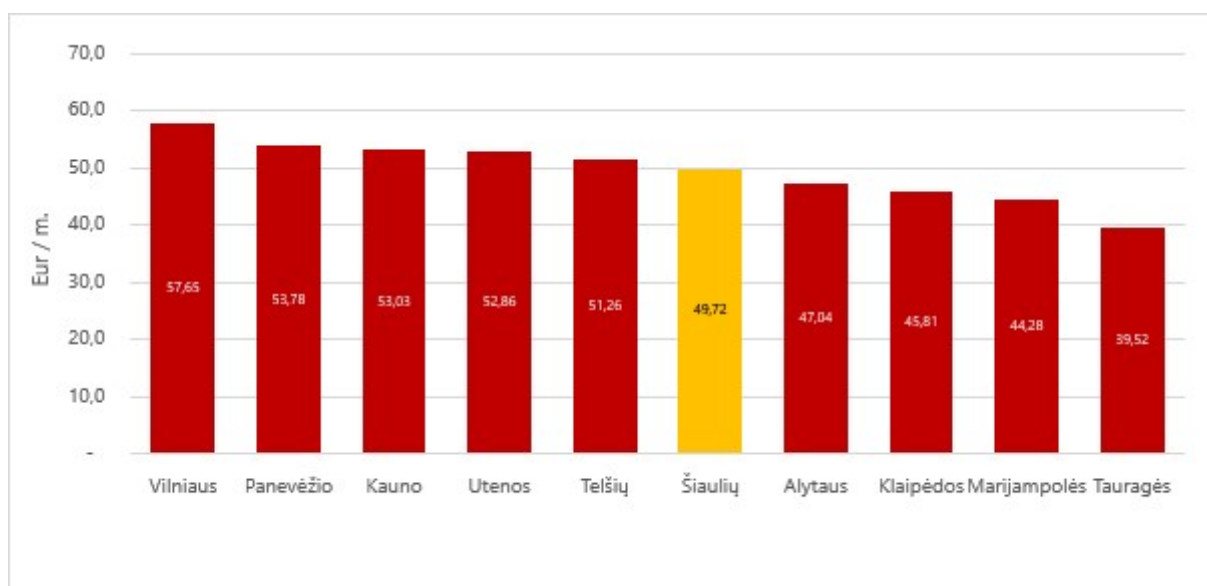
Savivaldybė	Gyv. paskirties objektų savininkai, vnt.	Priskaitymų vertė, Eur	Vidutinės VR išlaidos, Eur/vnt.
Akmens r.	11.255	631.694	56,1
Joniškio r.	10.243	543.231	53,0
Kelmės r.	14.211	869.643	61,2
Pakruojo r.	11.166	729.310	65,3
Radviliškio r.	19.894	870.135	43,7
Šiaulių m.	52.575	2.508.621	47,7

Savivaldybė	Gyv. paskirties objektų savininkai, vnt.	Priskaitymų vertė, Eur	Vidutinės VR išlaidos, Eur/vnt.
Šiaulių r.	27.496	1.349.746	49,1
Iš viso	146.840	7.502.380	51.1

Šaltinis: savivaldybės, ŠRATC

Remiantis Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos pateikiamais 2020 m. duomenimis Šiaulių regione vieno namų ūkio vidutinės išlaidos komunalinių atliekų tvarkymui buvo artimos Lietuvos vidurkiui (49,5 Eur/m.). Kituose didžiuosiuose šalies regionuose (Vilniaus, Kauno, Panevėžio) namų ūkių išlaidos komunalinių atliekų tvarkymui, lyginant su Šiaulių regionu, yra nuo 7 iki 16 proc. didesnės.

2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, netinkamų eksploatuoti transporto priemonių, alyvos, ir kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos pagal gamintojo atsakomybės principą turi būti dengiamos šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neįskaitomos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą (naudotų padangų – dalinai).

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikros atliekos, kurioms taikomos gamintojo atsakomybės principas, yra surenkamos regioninėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūroje, šios infrastruktūros eksploatavimo išlaidos yra dalinai finansuojamos gamintojų ir importuotojų organizacijų, pagal su ŠRATC sudarytas dvišales sutartis.

5 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys

Organizacija	Sutarties dalykas	Sutarties data	Sutarties Nr.
EEPA, asociacija	dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų	2016-07-21	S-16-112/2016-07-21
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	surinkimo didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2013-10-28	20131028-1
VšĮ „PATs LT“	dėl padangų atliekų surinkimo	2022-01-20	S-21
A. Baniulio firma „Protekta“	didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2020-12-16	S-419/PA-21-02
UAB „Padangų profesionalai“		2021-04-02	S-160
UAB „Ekobazė“ / UAB „Felgas“		2021-04-02	S-159
UAB „Ekobazė“ / UAB „Melga“		2021-04-02	S-158
UAB „Ekobazė“ / UAB „Naftėnas“		2021-04-02	S-157
UAB „Ekobazė“ / UAB „Nortire“		2021-04-01	S-154
UAB „Ekobazė“ / UAB „Rytas“		2021-04-01	S-153
Autogamintojų ir importuotojų asociacija		2019-12-31	S-416
VšĮ Padangų importuotojų organizacija		2019-12-31	S-417
VšĮ "Gamintojų ir Importuotojų Asociacija"		2020-01-30	S-42/200130/1
UAB "PB GROUP"		2020-12-31	S-442

Šaltinis: ŠRATC

1.2.2 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai

Projektinė veikla yra neatsiejama Kelmės r. sav. ir kartu Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros dalis. Nuo regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo pradžios ŠRATC įgyvendino daugiau kaip 10 projektų, kuriais sukurta didžioji dalis esamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir sudarytos tinkamos atliekų surinkimo, apdorojimo ir šalinimo sąlygos.

Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

Projekto tikslas – sukurti Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemą.

Projekto uždaviniai: Jurgeliškių k. (tuo metu buvęs Aukštrakių k.) (Šiaulių r.) pastatyti naują regioninę sąvartyną; Rekonstruoti privažiavimo kelią į Jurgeliškių k. (tuo metu buvo Aukštrakių k.) esantį regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną; Šiaulių apskrityje įrengti 34 atliekų priėmimo punktus; Šiaulių apskrityje įrengti 247 bendro naudojimo kontenerinių aikštelių; Kairiuose (Šiaulių raj.) įrengti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę; Uždaryti Šiaulių miesto senąją sąvartyną Kairiuose; Šiaulių apskrityje uždaryti ir sutvarkyti 116 mažųjų sąvartynų (šiukšlynų); Įsigyti atliekų tvarkymo įrangą.

Projektas pradėtas 2001 m. gruodžio 21 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2008 m. gruodžio 31 d. Projekto vertė ~ 10 mln. Eur.

Šiaulių regiono Kairių sąvartyno uždarymo II etapas

Projekto tikslas – sumažinti gruntinio vandens ir dirvožemio (aplinkos) taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai.

Projekto veiklos – baigti formuoti ir uždengti kaupo šiaurinį ir šiaur rytinį šlaitus, išlaikant šlaitų nuolydį 1:3; galutinai uždengti kaupo viršūnę; rekultivuoti kaupą jį užsėjant žole; organizuoti, kad būtų įrengta biodujų surinkimo sistema, kuri leistų sąvartyne susidarancias biodujas panaudoti elektros energijai 800 kW pajėgumo jėgainėje gaminti; pastatyti atvirkštinio osmoso technologijos pagrindu sukonstruotus filtrato valymo įrenginius bei sutvarkyti esamus filtrato baseinus. Projektas pradėtas 2009 m. kovo 18 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2011 m. rugsėjo 17 d. Projekto vertė ~ 3,9 mln. Eur.

Šiaulių regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas

Projekto tikslas – sumažinti gruntinio vandens ir dirvožemio (aplinkos) taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai.

Projekto veiklos: Šiaulių regiono senųjų sąvartynų uždarymas, Šiaulių regiono užterštų teritorijų (šiukšlynų) sutvarkymas. Projektas pradėtas 2010 m. balandžio 22 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2014 m. kovo 21 d. Projekto vertė ~ 5,6 mln. Eur.

Šiaulių regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas

Projekto tikslas – 8 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir 4 kompostavimo aikštelių projektavimas ir įrengimas Šiaulių regione (Šiaulių, Akmenės, Kelmės, Pakruojo, Radviliškio, Joniškio rajonų savivaldybių teritorijose).

Projekto veiklos: Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas – sukurti prielaidas, kad gyventojams būtų suteikiamos visuotinos, prieinamos ir kokybiškos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos; Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių įrengimas – sukurti prielaidas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimui sąvartynuose. Projektas pradėtas 2008 m. spalio 8 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2014 m. rugsėjo 16 d. Projekto vertė ~ 4,9 mln. Eur.

Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra

Projekto tikslas – išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų atskyrimą ir tvarkymą pirminėmis biologiškai skaidžių atliekų surinkimo priemonėmis ir mišrių komunalinių atliekų apdorojimo linija.

Projekto uždaviniai – plėsti atliekų tvarkymo sistemą, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Projekto veiklos: atskiros biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerių bei kompostavimo dėžių įsigijimas ir įrengimas; pastatyti ir įrengti biologiškai skaidžių komunalinių atliekų apdorojimo liniją. Projektas pradėtas 2012 m. kovo 14 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2016 m. rugsėjo 15 d. Projekto vertė ~ 7,5 mln. Eur.

Šiaulių regiono sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos statyba

Projekto tikslas – suprojektuoti biodujų vamzdyno atšaką į biodujų deginimo žvakę ir naują dujopūtę – kompresorinę, kuri sąvartyne susidarančias dujas perspektyvoje tiektų nauju dujotiekiu.

Projekto uždaviniai – Šiaulių regiono sąvartyno išskiriamų dujų surinkimas ir utilizavimas, panaudojant jas naudingos energijos gamybai vietoje, arba transportuojant vamzdynais.

Projektas suskirstytas į du veiklos etapus: I etapas – sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistema (vamzdžių klojimas, dujopūtės statymas ir biodujų žvakės įrengimas); II etapas – kogeneracinės jėgainės įrengimas.

Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šiaulių regione

Projekto tikslas – tobulinti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūrą, sukuriant ir išplečiant komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai pajėgumus, informuojant visuomenę atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais.

Projekto uždaviniai – plėtoti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą Šiaulių regione ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos bei tvarkymo klausimais.

Projektas pradėtas 2014 m. spalio 23 d., planuojama projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2023 m. spalio 1 d. Numatoma projekto vertė ~ 11,9 mln. Eur (be PVM).

Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Šiaulių regione

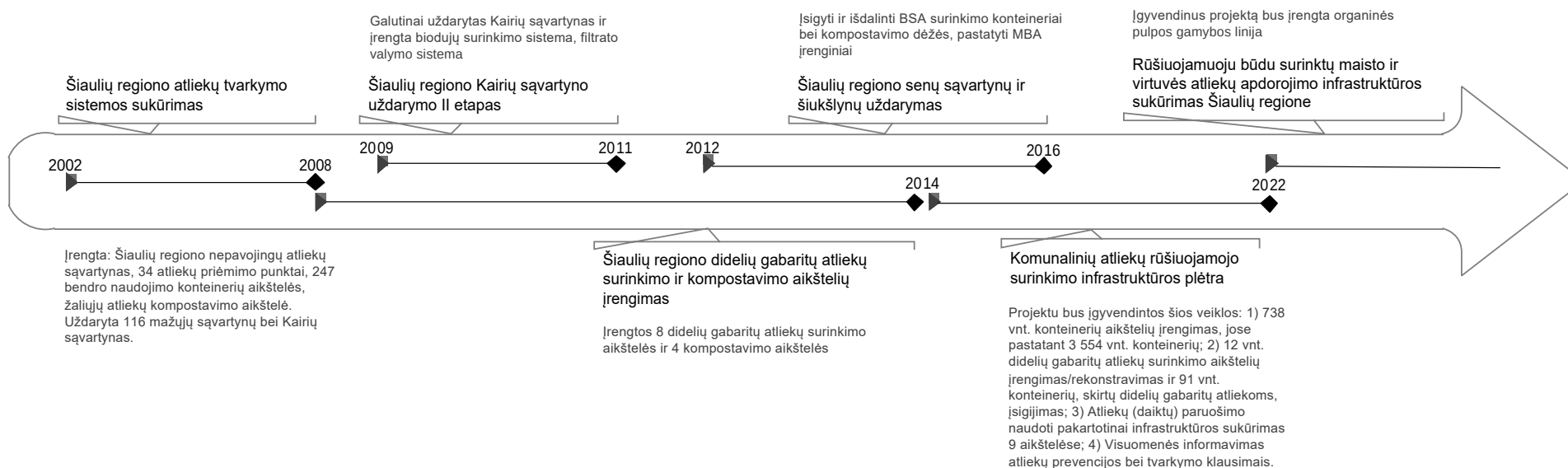
Projekto tikslas – tobulinti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūrą sukuriant maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumus ir tokiu būdu padidinant komunalinių atliekų pakartotinio panaudojimo ar perdirbimo apimtį mažinti aplinkos taršą.

Projekto uždavinys – įrengti maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumus.

Įgyvendinus Projektą bus sudaryta galimybė iš surinktų maisto-virtuvės atliekų (5.771 t) atskirti priemaišas ir kitas medžiagas (1.443 t) bei apdorojus grynąsias maisto atliekas (4.328 t) pagaminti ~5 tūkst. t organinės pulpos, kuri galėtų būti naudojama energijos gamyboje ir žemės ūkio sektoriuje kaip trąša.

Projektas bus pradėtas įgyvendinti 2022 m. Planuojama projekto vertė – 3,5 mln. Eur

3 paveikslas. Reikšmingiausi ŠRATC įgyvendinti ir įgyvendinami infrastruktūriniai projektai

1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas

Atliekų hierarchijoje pagrindinis prioritetas skiriamas atliekų prevencijai, kurios tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose. Šiaulių regiono savivaldybė šis prioritetas įgyvendinamas taikant kompleksą organizacinių, administracinių, ekonominių bei kt. priemonių, kurias centralizuotai įgyvendina ŠRATC.

6 lentelė. Šiaulių regione įgyvendintos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės

Priemonė	Planuotas rodiklis	2018	2019	2020	2021	Pasiektas rodiklis
Informacinės lentelės	1.454	1.454	-	-	-	1.454
Susitikimai su daugiabučių namų gyventojais	30	7	25	-	-	32
Šviečiamasis filmas	1	-	1	-	-	1
Informacinis / mokomasis animuotas klipas	1	-	1	-	-	1
Vietinė spauda	35	2	33	-	-	35
Facebook priemonės	60	-	60	-	-	60
Informacinės atmintinės	40.000	-	40.000	-	-	40.000
Lauko reklama	7	-	7	-	-	7
Edukacinė palapinė	1	-	1	-	-	1
Interaktyvūs žaidimai	1	-	1	-	-	1
Atributika	3.000	-	3.000	-	-	3.000
Visuomenės nuomonės tyrimai	2	-	1	-	-	1

Šaltinis: ŠRATC 2021 m. veiklos ataskaita

Šiaulių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane taip pat numatyta, kad siekiant skatinti ne tik prevencijos, bet ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus – būtina organizuoti pakartotinam naudojimui tinkamų gaminių priėmimą DGASA. Atsižvelgiant į tai Kelmės r. sav. teritorijose, 2020 m. sukurta daiktų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūra, t. y. įrengta daiktų dalijimosi stotelė „Daiktų kiemas“, kurioje sudaryta galimybė žmonėms dalintis nereikalingais, bet dar tinkamais naudoti daiktais.

Kelmės r. sav. taip pat taikoma dvinarė vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sistema, kuri individualių namų gyventojus skatina mažinti išmetamų atliekų kiekį ir tokiu būdu sumažinti už konteinerio ištuštinimą mokamos vietinės rinkliavos dydį.

1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse už 2020 m., Kelmės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama 99,17% savivaldybės gyventojų ir 100% juridinių asmenų.

7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Kelmės r. sav., 2020 m.

Savivaldybė	Gyventojų skaičius / dalis, kuriems teikiama paslauga		Juridinių asmenų skaičius / dalis, kuriems teikiama paslauga	
	Vnt.	%	Vnt.	%
Kelmės r.	30.043	99,17	1.296	100,00

Šaltinis: AAA

Komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos: mišrių komunalinių atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, žaliųjų, tekstilės atliekų, elektros ir elektroninės įrangos, buities pavojingų, didžiųjų atliekų, naudotų padangų bei statybos ir grojimo atliekų.

4 paveikslas. Esama Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema

*DGASA – Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė

**ŽAKA – Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

***MBA – Mechaninis biologinis apdorojimas.

1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas

1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas

Vertinant komunalinių atliekų susidarymą nagrinėti 2015-2021 m. atliekų kiekių bei 2016-2021 m. komunalinių atliekų sudėties duomenys. Atitinkami laikotarpiai pasirinkti atsižvelgiant į *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metams* taikymo laikotarpį bei egzistuojančių duomenų struktūrą. Vertinimui naudojami komunalinių atliekų, kurios patenka į savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo bei jas papildančias sistemas, kiekių duomenys¹.

2021 m. Kelmės r. sav. susidarė 9,96 tūkst. t komunalinių atliekų, t. y. 8% mažiau nei 2015 m. Vienam gyventojui tenkantis komunalinių atliekų kiekis išaugo nuo 371 kg/gyv. iki 401 kg/gyv. arba 1,4% per metus. Visu nagrinėjamu laikotarpiu Kelmės r. sav. susidarė ~9% visų Šiaulių regiono komunalinių atliekų.

8 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Kelmės r. sav. ir Šiaulių regione, 2015-2021 m.

Teritorija	Vnt.	Susidaręs komunalinių atliekų kiekis						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kelmės r.	t	10,787	10,950	8,997	9,020	9,279	9,538	9,959
	kg/gyv.	371	388	331	342	362	379	401
Šiaulių regionas	t	115.732	116.463	109.813	105.650	108.552	108.511	112.965
	kg/gyv.	415	425	411	400	415	416	435

Šaltinis: ŠRATC

Kelmės r. sav. komunalinių atliekų sudėtyje 2021 m. didžiausią komunalinių atliekų dalį sudarė inertinės bei kt. atliekos (38,9%) bei biologiškai skaidžios atliekos (37,5%), pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų kiekis sudarė tik 23,5% visų susidarantių komunalinių atliekų.

Kaip ir ankstesniais metais 2021 m. plastikas (63%) ir stiklas (27%) sudarė didžiąją (90%) pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų dalį, o biologiškai skaidžiose atliekose dominavo žaliosios (39%), maisto ir virtuvės (25%) bei popieriaus ir kartono (19%) atliekos, kurios kartu sudarė 83% visų biologiškai skaidžių atliekų.

9 lentelė. Kelmės r. sav. susidariusių komunalinių atliekų sudėtis 2015-2021 m., tonomis

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidarančios KA	10,950	8,997	9,020	9,279	9,538	9,959
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	575	292	656	640	674	698
Žaliosios atliekos	2,400	1,505	1,483	1,691	1,501	1,449
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	139	93	69	54	80	64
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	1,114	846	1,039	993	917	924
Tekstilės atliekos	700	494	624	541	577	558
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	45	-	25	54	71	43
Biologiškai skaidžios atliekos	4,973	3,229	3,897	3,973	3,820	3,737
Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos	1,416	1,268	1,722	1,852	1,799	1,468

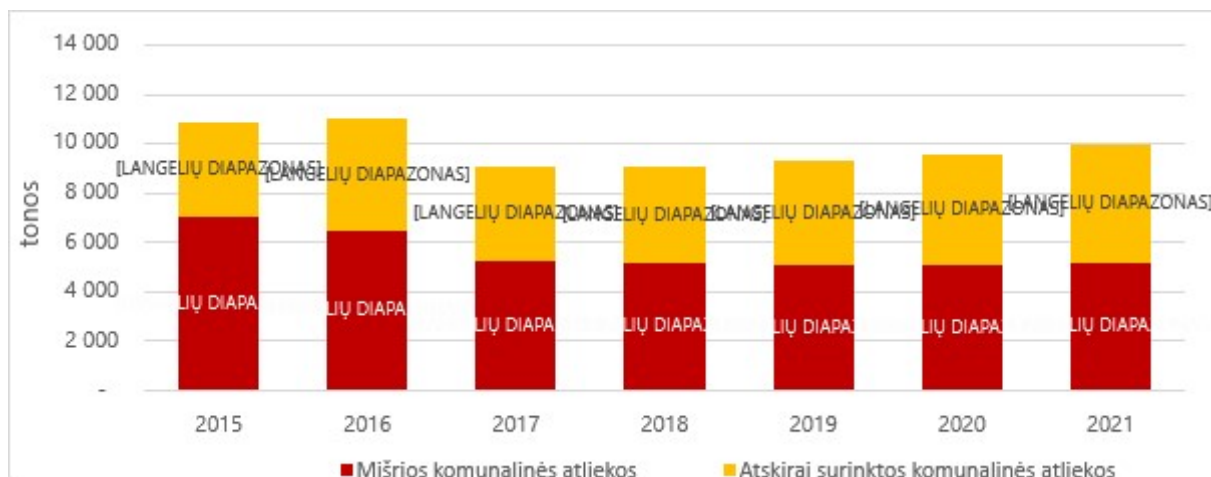
¹ Nagrinėjant komunalinių atliekų susidarymą nevertintas komerciniame sraute susidarantis pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų kiekis, kuris 2021 m. Kelmės r. sav. sudarė 625,2 t. Atitinkami metodiniai sprendimai pasirinkti kadangi: a) šie duomenys kiekvienais metais ženkliai svyruoja, todėl atrodo nepatikimai, iškraipo statistiką ir atitinkamai tendencijas, b) kadangi šios atliekos nesurenkamos ir netvarkomos per regiono / savivaldybių KA tvarkymo sistemą, tai plano priemonės šių atliekų surinkimo ir tvarkymo apimčių paveikti neturėtų

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PET pakuočių atliekos	68	10	33	27	34	64
Kombinuotų pakuočių atliekos	40	532	25	28	34	34
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	124	135	99	96	123	137
Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos	512	662	610	643	572	639
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	2,160	2,607	2,489	2,646	2,561	2,343
Inertinės atliekos	2,358	1,935	1,593	1,750	1,933	2,319
Kitos atliekos	1,459	1,228	1,040	910	1,224	1,560
Inertinės ir kitos atliekos	3,817	3,162	2,633	2,660	3,157	3,879

Šaltinis: ŠRATC

2015-2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų kiekis kiekvienais metais augo vidutiniškai 5% per metus. 2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktos atliekos sudarė 48% visų susidariusių komunalinių atliekų, kai 2016 m. sudarė tik 35%.

5 paveikslas. Pirminio rūšiavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys, 2015-2021 m.

1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga Šiaulių regione apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui, pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, šių atliekų apdorojimą bei vėlesnį panaudojimą ir (ar) šalinimą sąvartyne.

Mišrios komunalinės atliekų surinkimas Kelmės rajono savivaldybėje organizuojamas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo bei kitų teisės aktų pagrindu parenkant atliekų vežėją, kuris teikia viešąsias komunalinių atliekų surinkimo paslaugas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo *dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų bei savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių* nuostatas.

Kelmės r. sav. mišrias ir kitas komunalines atliekas 2020 m. vasario 4 d Kelmės rajono savivaldybės mišrių komunalinių, buityje susidarančių pavojingų, biologinių, elektros ir elektroninės įrangos, didelių gabaritų atliekų, naudotų padangų ir tekstilės atliekų surinkimo ir

transportavimo į jų apdorojimo vietas paslaugų tiekimo sutarties Nr. SŽ-135 / S-122 pagrindu įgyvendina UAB „Kelmės vietinis ūkis“.

10 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugos Kelmės r. sav. apimtis

Savivaldybė	Atliekų vežėjas	Susitarimo data	Surenkamos komunalinės atliekos						
			MKA	BSA	DGA	PA	EEĮ	NP	Tekstilė
Kelmės r.	UAB „Kelmės vietinis ūkis“	2020-02-04	+	+	+	+	+	+	-

Šaltinis: komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo sutartis

Savivaldybėje po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose kolektyvinėse mišrių komunalinių atliekų surinkimo antžeminėse, pusiau požeminėse konteinerinėse aikštelėse. Mišrios komunalinės atliekos iš daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų surinkti dažniausiai naudojami 1,1 m³, 1,6 m³, 2 m³, 3 m³, 5 m³ talpos konteineriai, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. MKA iš individualių namų, esančių regiono savivaldybėse, surenkamos individualiais 0,12; 0,24; 1,1 m³ konteineriais.

Augant pirminio rūšiavimo apimtims 2015-2021 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis Kelmės r. sav. sumažėjo nuo 7,0 iki 5,2 tūkst. t, t. y. 26%. Vienam gyventojui atitinkamu laikotarpiu tenkantis susidarančių komunalinių atliekų kiekis sumažėjo nuo 241 iki 208 kg/gyv.

11 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, 2015-2020 m.

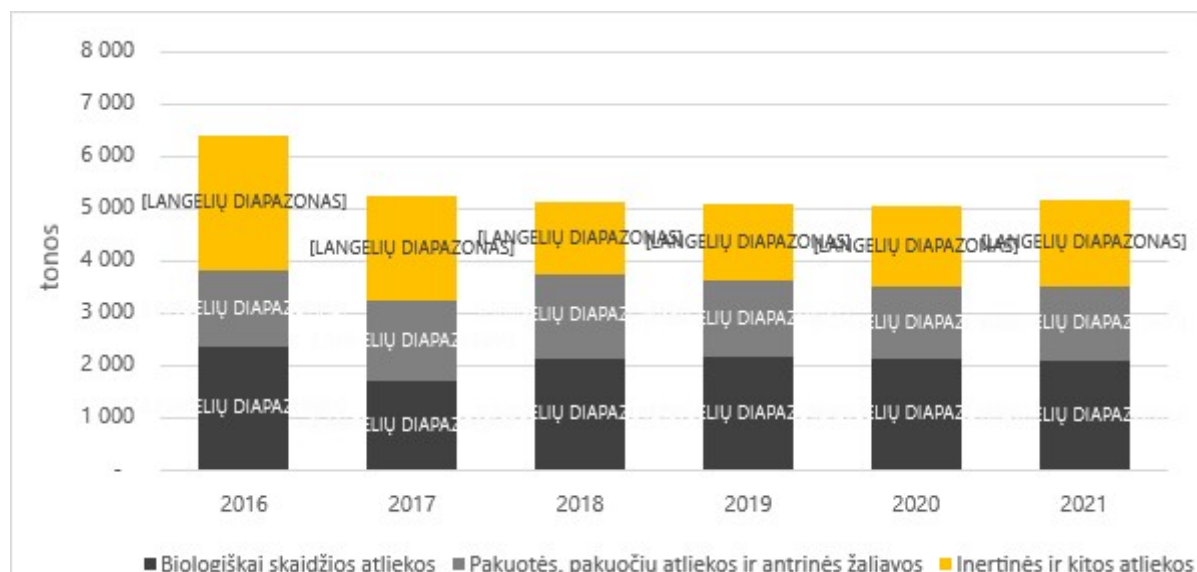
Teritorija	Vnt.	Mišrių komunalinių atliekų kiekis, t						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kelmės r.	t	6.995	6.393	5.229	5.098	5.059	5.045	5.157
	kg/gyv.	241	226	192	194	197	201	208

Šaltinis: ŠRATC

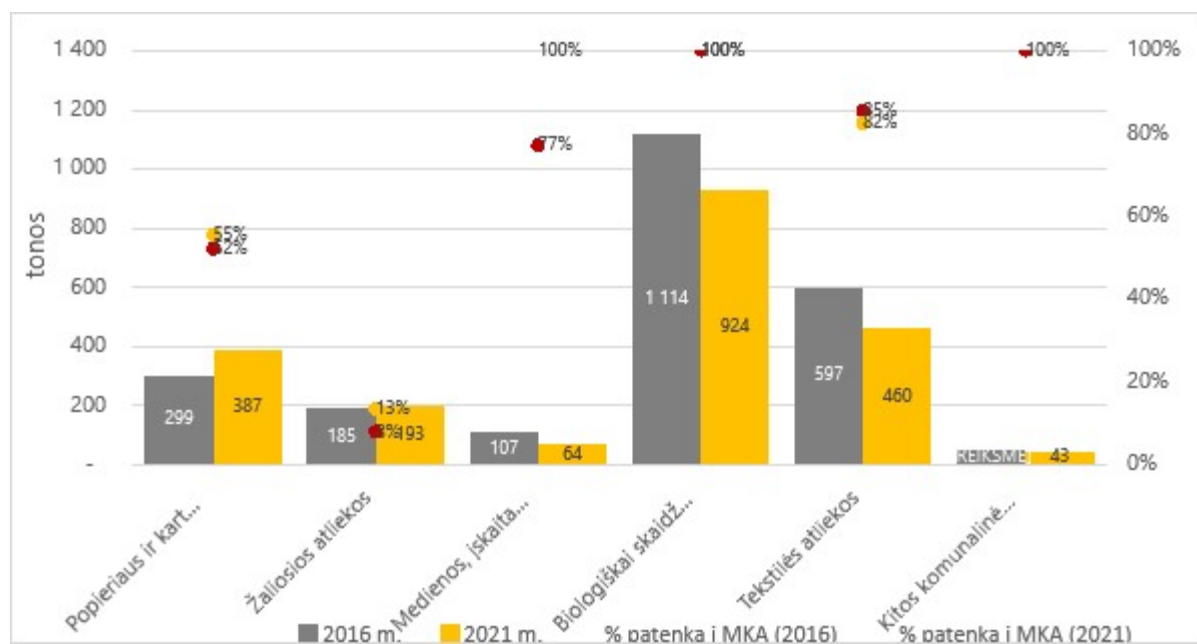
Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimų rezultatai rodo, kad nuo 2016 iki 2021 m. Kelmės r. sav. mišrioje komunalinėse atliekose ženkliai sumažėjo (nuo 41 iki 32%) inertinių ir kitų atliekų kiekis, todėl šiuo metu didžiąją dalį mišrių komunalinių atliekų sudaro biologiškai skaidžios atliekos (40%).

2021 m. į mišrias komunalines atliekas pateko ~55 proc. visų susidariusių biologiškai skaidžių atliekų, t. y. 8 proc. mažiau nei 2016 m. Didžiausią jų dalį sudarė maisto ir virtuvės (45%), tekstilės (19,2%) ir popieriaus ir kartono (22%) atliekos. Į mišrias komunalines atliekas pateko visos savivaldybėje susidariusios maisto-virtuvės atliekos bei didžioji dalis (82%) tekstilės atliekų. Mažiausiai į mišrias komunalines atliekas patenka žaliųjų atliekų (13%), kadangi Kelmės r. sav. individualių valdų gyventojams sudarytos tinkamos sąlygos atliekų susidarymo vietoje rūšiuoti ir kompostuoti žaliąsias atliekas.

6 paveikslas. Apibendrinta mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.

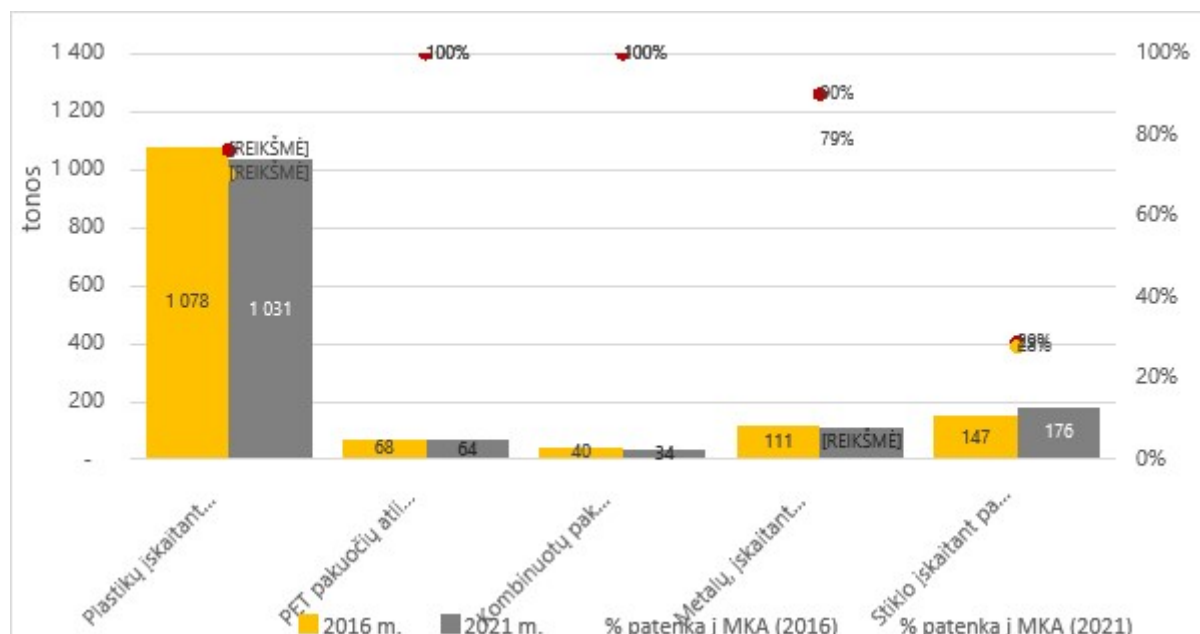

7 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.

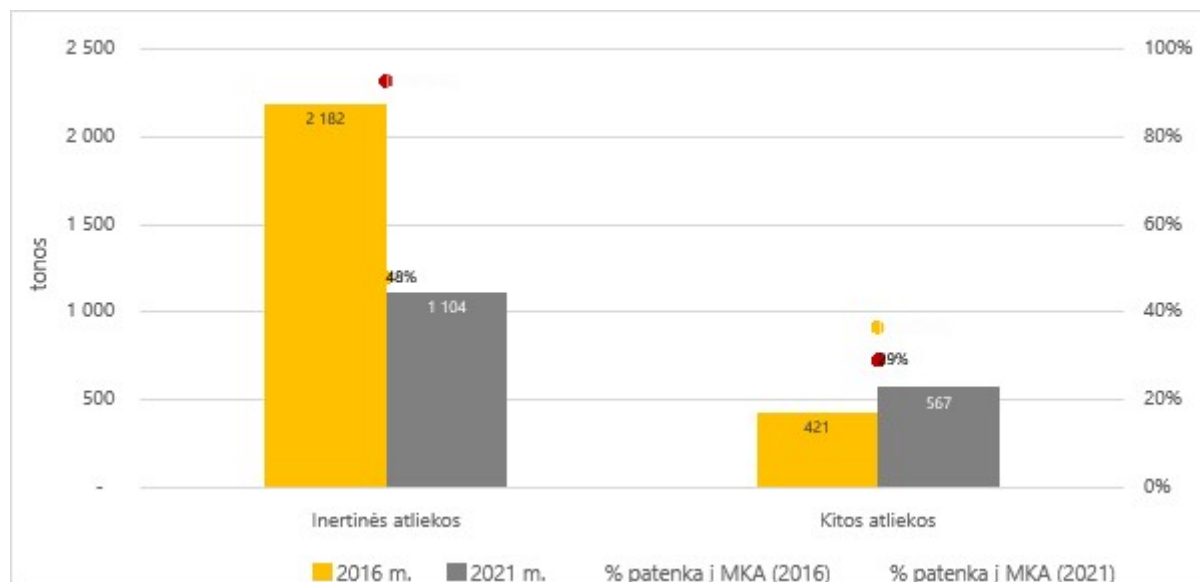
2016 m. į mišrias komunalines atliekas pateko 67% visų susidariusių pakuočių ir antrinių žaliavų, tuo tarpu 2021 m. jų dalis sudarė 60%. Į mišrias komunalines atliekas patenkančių pakuočių ir antrinių žaliavų struktūroje vyraavo plastiko atliekos (2021 m. - 73%). Į mišrias komunalines atliekas pateko didžioji dalis visų savivaldybėje susidarančių plastiko, įskaitant pakuotes, atliekų (70%), o mažiausiai pateko stiklo atliekų (28%).

8 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis

Inertinių ir kitų atliekų kiekis patenkantis į mišrias komunalines atliekas 2016-2021 m. sumažėjo nuo 2.603 iki 1.672 t, lyginant su susidarymu, jų dalis MKA sumažėjo nuo 68% iki 43% visų susidariusių inertinių ir kt. atliekų. Analizuojamu laikotarpiu inertinių atliekų kiekis patenkantis į mišrias komunalines atliekas sumažėjo beveik per pusę, nuo 93% iki 48%, tačiau kitų atliekų kiekis nežymiai išaugo.

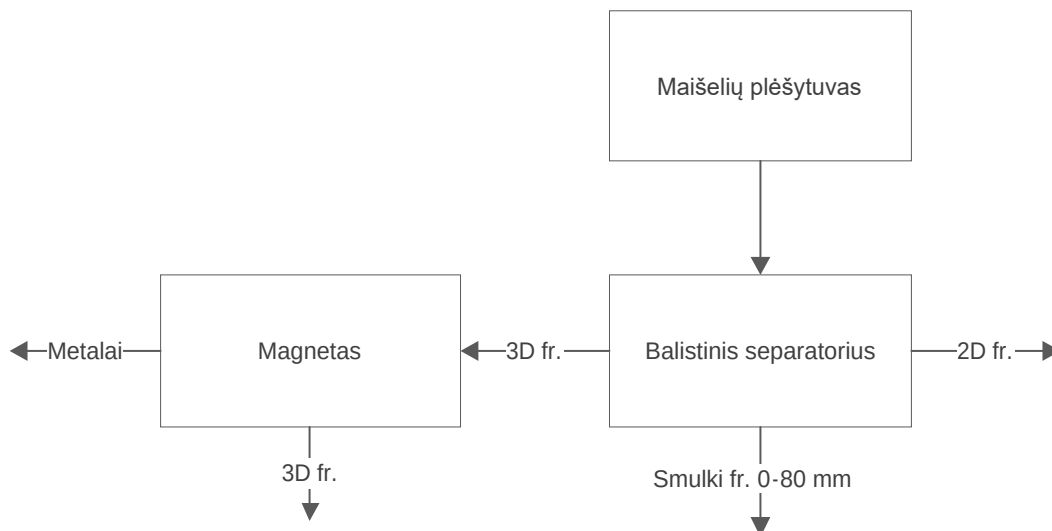
9 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.

Surinktos mišrios komunalinės atliekos nuo 2016 m. yra apdorojamos mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose. Mechaninio apdorojimo įrenginiuose iš mišrių komunalinių atliekų

magneto pagalba yra atskiriamos antrinės žaliavos (metalai), o likęs srautas balastinio separatoriaus pagalba suskirstomas į 2D, 3D ir smulkią frakcijas.

10 paveikslas. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo schema

2017-2021 m. mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose per metus vidutiniškai buvo apdorojama ~62,2 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų. Mišrios komunalinės atliekos į MBA įrenginius pristatytos iš Kelmės r. sav. nagrinėjamu laikotarpiu vidutiniškai sudarė 8,1%.

Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų srauto išskiriama ~0,7-1,8% visų į mišrias komunalines atliekas patekusių pakuočių ir antrinių žaliavų (2021 m. 281 t iš 17 tūkst. t). Atskirta smulki frakcija, kurioje didžiausią dalį atliekų sudaro biologiškai skaidžios atliekos tolimesniu etapu yra apdorojama kompostavimo biotuneliuose. Šią frakciją stabilizavus, susidariusios žaliavos (techninis kompostas arba stabilatas) yra naudojami sąvartyno eksploataciniams poreikiams (atliekų sluoksnių perdengimui, sąvartyno kaupo uždengimui, kaupo šlaitų apželdinimui). 2021 m. mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose atskirta biologiškai skaidžių atliekų dalis sudarė ~24,7 tūkst. t, iš kurių pagaminta 6,9 tūkst. t techninio komposto bei stabilato, kuris vėlesniu etapu panaudotas sąvartyno eksploatacijoje. Iš likusių MKA mechaniškai išrūšiuotos energetinę vertę turinčios atliekos sudarė ~33,1 tūkst. t.

12 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginiuose, tonos

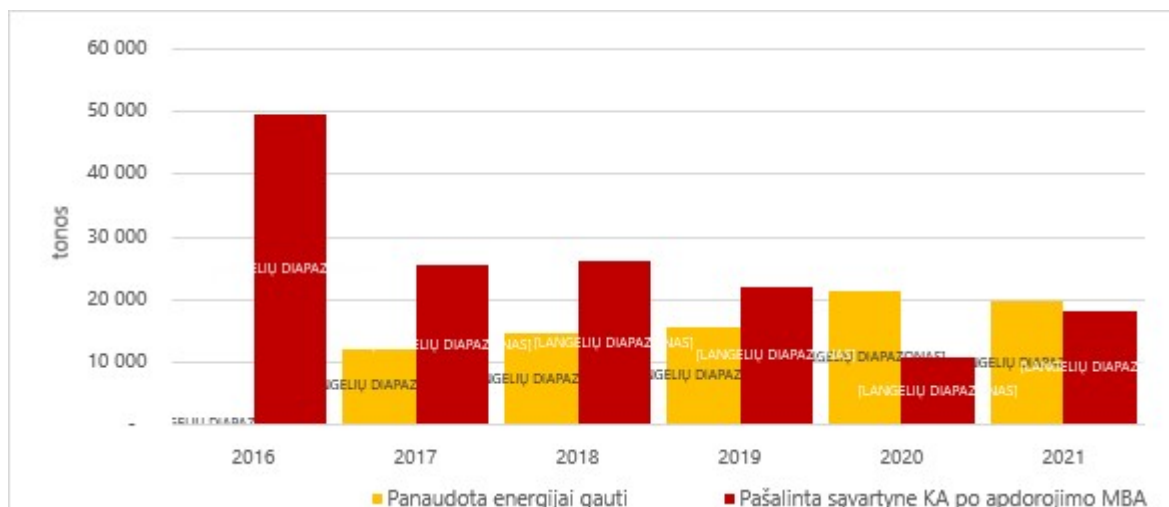
Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MBA įrenginiuose apdorotas MKA kiekis	52.946	67.641	64.688	63.975	61.817	57.918
MKA likutis nepatekęs į MBA įrenginius	22.499	-	-	-	-	-
MBA įrenginyje atskirtos atliekų frakcijos						
Antrinės žaliavos (metalai)	216	140	21	150	304	281
2D ir 3D frakcijos	27.067	37.201	40.289	37.118	38.490	32.585
Didelių gabaritų atliekos	1.193	1.037	474	315	337	503
Kitos atliekos	253	-	-	-	-	-
Atskirtos biologiškai skaidžios atliekos	24.167	29.255	23.899	26.392	22.687	24.717
Medžiagų panaudojimas po apdorojimo MBA						

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Panaudota energijai gauti	42	12.004	14.335	15.353	21.164	19.558
Kitaip panaudota (techninis kompostas ir stabilatas)	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Pašalinta sąvartyne	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008

Šaltinis: ŠRATC

2017-2021 m. panaudojimui atliekų deginimo įrenginiuose perduota nuo 18 iki 34% visų apdorotų mišrių komunalinių atliekų, o pašalinta nuo 40 iki 17%. Atskirtos energetinę vertę turinčios atliekos panaudotos Gren Klaipėda atliekų deginimo įrenginiuose, likusios pašalintos Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.

11 paveikslas. Po apdorojimo MBA pašalintų ir deginimo įrenginiuose panaudotų MKA kiekis

Komunalines atliekas pradėjus apdoroti MBA įrenginiuose šalinamų atliekų kiekis ženkliai sumažėjo. 2021 m. sąvartyne pašalinta 25% visų susidariusių komunalinių atliekų, tuo tarpu, kai 2016 m. – 53%. Šalinamų komunalinių atliekų sudėtyje vis reikšmingesnę dalį sudaro atliekos likusios po pirminio apdorojimo. 2021 m. šių atliekų dalis sudarė ~43% visų pašalintų atliekų. Daugiausiai po pirminio rūšiavimo pašalinama didelių gabaritų bei statybinių atliekų.

13 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pašalinta komunalinių atliekų nuo susidarymo	53,2%	28,3%	28,9%	26,7%	17,5%	25,1%
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	61.924	31.111	30.574	28.944	19.030	28.349
Komunalinės atliekos po apdorojimo MBA	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Po pirminio rūšiavimo likusios atliekos	12.399	5.914	4.619	7.180	8.453	10.341
Sąvartyno eksploatacijoje panaudotas techninis kompostas	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Pašalintų ir eksploatacijoje panaudos komunalinės atliekos	73.883	50.956	52.323	50.034	33.594	35.336
Pašalintų ir eksploatacijoje panaudotų komunalinių atliekų dalis lyginant su komunalinių atliekų susidarymu	63,4%	46,4%	49,5%	46,1%	31,0%	31,3%

Šaltinis: ŠRATC

Visos komunalinės atliekos yra šalinamos Jurgeliškių k., Šiaulių r. sav. įrengtame Šiaulių nepavojingų atliekų sąvartyne. Bendras Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijos plotas – 21,2 ha; iš viso suprojektuotos 4 sąvartyno sekcijos, kurių bendras plotas – 11,7 ha. Projektinė sąvartyno talpa (be uždengimo) – 1.912,6 tūkst. m³. 2021 m. laisvi sąvartyno pajėgumai sudarė 43% visos sąvartyno talpos. Esant panašiam kaip 2021 m. atliekų šalinimo lygiui sąvartyno talpos pakaktų ateinančiam ~30 m. laikotarpiui.

14 lentelė. Šalinimo įrenginių pajėgumai, tonos

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sąvartyno pajėgumas	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490
Pašalinta komunalinių atliekų	61.924	31.111	30.574	28.944	19.030	28.349
Pašalinta gamybinių atliekų	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Užimta sąvartyno talpa	1.042.402	1.093.358	1.145.682	1.195.716	1.229.310	1.264.646
Laisva sąvartyno talpos dalis	53%	50%	48%	46%	44%	43%

Šaltinis: sudaryta autorių

1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas

Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

Kelmės r. sav. pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteineriais ir apvažiavimo būdu. Labiausiai paplitęs pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo būdas – stiklo, popieriaus / kartono ir plastiko atliekų surinkimo konteineriais. Pakuotės atliekos ir antrinės žaliavos surenkamos 1,6 m³, 1,8 m³ ir 3 m³, 5 m³ talpos konteineriais, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. Kelmės r. sav. individualiais pakuočių atliekų konteineriais aprūpinta didžioji dalis individualių namų valdų (89%), o viena konteinerinė aikštelė butuose daugiabučiuose namuose tenka vidutiniškai 171 namų ūkiams.

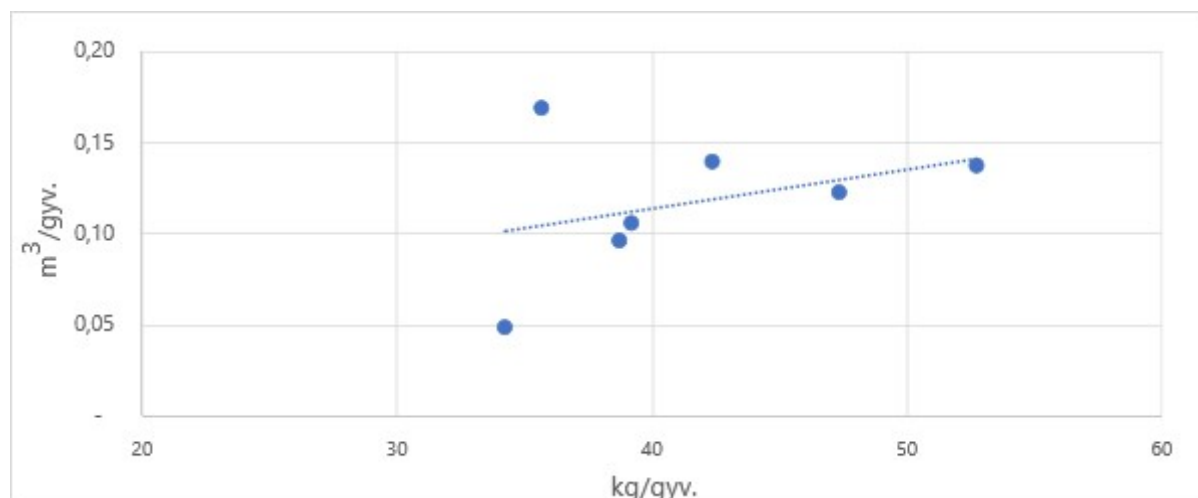
15 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Kelmės r. sav.

Kategorija	Individualios valdos	Butai daugiabučiuose namuose
Individualių valdų / būstų daugiabučiuose namuose skaičius	10.280	6.684
Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos pakuočių atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos / konteinerių aikštelių skaičius	9.100	39
Aprūpintų individualių valdų dalis / būstų daugiabučiuose namuose, kuriems tenka 1 aikštelė skaičius	89%	171

Šaltinis: ŠRATC

Pastebėtina tai, kad sukurtos infrastruktūros kiekis taip pat turi sąryšį su atskirai surenkamų pakuočių atliekų kiekiu. Lietuvos regionų patirties analizė rodo, kad savivaldybėse, kuriose infrastruktūros kiekis tenkantis vienam gyventojui yra mažesnis, nei 0,1 m³/gyv. santykinai surenkama mažiau pakuočių atliekų. Kelmės r. sav. vidutiniškai surenkama 42 kg/gyv., t. y. daugiau nei bendras regiono vidurkis (41 kg/gyv.), tačiau vis dar didelė tokių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, kaip popierius ir kartonas (55%), plastikas (70%) ir metalai (79%) dalis patenka į mišrių komunalinių atliekų srautą.

12 paveikslas. Sukurtos surinkimo infrastruktūros ir atskirai surinktų pakuočių atliekų santykis

2015-2021 m. atskiras pakuočių atliekų surinkimas Kelmės r. sav. išaugo nuo 742 iki 1.052 t. Nagrinėjamu laikotarpiu didžiausią konteinerine sistema surenkamų pakuočių dalį sudarė (~53%) mišrios popieriaus ir plastiko atliekos bei stiklas (~40%).

16 lentelė. Konteinerine sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys, 2015-2020 m., tonomis

Atliekų sudėtis	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stiklo atliekos	327	340	413	372	351	351	417
Popieriaus ir kartono atliekos	-	-	-	-	31	31	34
Plastiko atliekos	-	-	-	-	373	373	46
Metalo atliekos	-	-	-	-	-	-	-
Kombinuotos pakuotės atliekos	-	-	511	-	-	-	-
Mišrios popieriaus ir plastiko atliekos	414	552	-	636	584	584	556
Degi frakcija	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso:	742	892	924	1,008	1,339	1,339	1,052

Šaltinis: ŠRATC

Kaip ir visoje Lietuvoje užstato sistema Kelmės r. sav. pradėjo veikti nuo 2016 m. Nuo sistemos eksploatacijos pradžios iki 2021 m. surenkamų pakuočių kiekis išaugo nuo 100 t iki 189 t.

17 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonomis

Savivaldybė / frakcija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Plastikų (PET), įskaitant pakuotes, atliekos	-	62	118	122	124	110	114
Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	-	13	18	26	26	26	29
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	-	25	29	31	38	40	46
Iš viso:	-	100	165	179	187	176	189

Šaltinis: ŠRATC, USAD

Kelmės r. sav. pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos taip pat yra surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, tačiau tokiu būdu surenkamų atliekų kiekis nėra reikšmingas, t. y. vidutiniškai per metus surenkama ~14 t pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų.

18 lentelė. DGASA ir APP surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonomis

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Metalo atliekos						-	-
Pakuočių atliekos	8	11	9	15	17	21	20
Iš viso	8	11	9	15	17	21	20

Šaltinis: ŠRATC

Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

2012-2016 m. įgyvendinant projektą „Šiaulių regiono biologiškai skaidžių atliekų infrastruktūros plėtra“ individualioms valdoms pagal perdavimo neatlygintinai naudotis sutartis buvo išdalintos biologiškai skaidžių atliekų surinkimo priemonės bei žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės.

19 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kelmės r. sav.

Kategorija	Individualios valdos	Butai daugiabučiuose namuose
Individualių valdų / būstų daugiabučiuose namuose skaičius	10.280	6.684
Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos žaliųjų atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos / konteinerių aikštelių skaičius	6.396	-
Aprūpintų individualių valdų dalis / būstų daugiabučiuose namuose, kuriems tenka 1 aikštelė skaičius	62%	-

Šaltinis: ŠRATC

Kelmės r. sav. individualiais žaliųjų atliekų rūšiavimo konteineriais aprūpinta daugiau nei pusė individualių namų valdų. Atitinkamas infrastruktūros išvystymas lemia tai, kad savivaldybėje vidutiniškai per metus surenkama ~1.437 t žaliųjų atliekų.

20 lentelė. Sutvarkytas žaliųjų atliekų kiekis, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Surinktas žaliųjų atliekų kiekis, tonos	1.875	2.123	1.293	1.271	1.223	1.130	1.141
Surinktas žaliųjų atliekų kiekis, kg/gyv.	64	75	48	48	48	45	46

Šaltinis: ŠRATC

Kelmės r. sav. teritorijoje nėra veikiančios žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, tačiau į Šiaulių regione veikiančias didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles Kelmės r. sav. gyventojai ir ūkio subjektai 2021 m. pristatė 114 t. Kelmės r. sav. atskirai iš gyventojų, juridinių asmenų, kapinių, parkų ar kt. surinktos žaliosios atliekos yra sutvarkomos dumblo apdorojimo aikštelėje.

21 lentelė. DGASA surinktas žaliųjų atliekų kiekis, tonos

Kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gyventojų pristatytas žaliųjų atliekų kiekis, tonos	42	91	105	53	85	94	111
Žaliosios atliekos surinktos iš ūkio subjektų, tonos	-	0	-	22	36	28	3

Šaltinis: ŠRATC

2021 m. Šiaulių regione pradėtas įgyvendinti bandomasis projektas, kurio metu iš Šiaulių m. sav. gyventojų surenkamos maisto-virtuvės atliekos. Prieš pradedant privalomą maisto-virtuvės atliekų surinkimą nuo 2024 m. projektu siekiama išsiaiškinti:

- galimą maisto-virtuvės atliekų surinkimo sistemos gyvybingumą;
- maisto atliekų sudėtį;
- gyventojų įpročius rūšiuoti.

Vertinama, kad įgyvendinus apdorojimo infrastruktūros sukūrimo projektą bus sudaryta galimybė atskirai surinkti maisto-virtuvės atliekas ir iš surinktų atliekų (5.771 t) atskirti priemaišas ir kitas medžiagas (1.443 t) bei apdorojus grynąsias maisto-virtuvės atliekas (4.328 t) pagaminti ~5 tūkst. t organinės pulpos, kuri galėtų būti naudojama energijos gamyboje ir žemės ūkio sektoriuje kaip trąša.

Tekstilės atliekų surinkimas ir tvarkymas

Tekstilės atliekos Kelmės r. sav. šiuo metu surenkamos tik didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Atitinkamas tekstilės atliekų surinkimo infrastruktūros išvystymas lemia tai, kad Kelmės r. sav. atskirai surenkama tik apie 18 proc. visų susidariusių tekstilės atliekų. 2023 m. Kelmės r. sav. planuojama pastatyti 10 vnt. tekstilės atliekų konteinerių, į kuriuos gyventojai galės rūšiuoti pakartotiniam naudojimui tinkamus drabužius ir kitus tekstilės gaminius.

22 lentelė. DGASA surinktas tekstilės atliekų kiekis, tonos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Surinktas tekstilės atliekų kiekis	73	103	114	107	137	123	99

Šaltinis: ŠRATC

Kitų atliekų surinkimas ir tvarkymas

Šiaulių regione apvažiavimo būdu, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse bei atliekų priėmimo punktuose atskirai surenkamos šios komunalinės atliekos:

- didelių gabaritų atliekos;
- buityje susidarančios pavojingos atliekos;
- antrinės žaliavos;
- elektros ir elektroninė įranga;
- naudotos padangos;
- tekstilės atliekos;
- statybos ir griovimo atliekos.

Atliekų frakcijų pasiskirstymas pagal surinkimo būdą Kelmės r. sav. pateikiamas lentelėje žemiau.

23 lentelė. Kitų atliekų surinkimo būdai Kelmės r. sav.

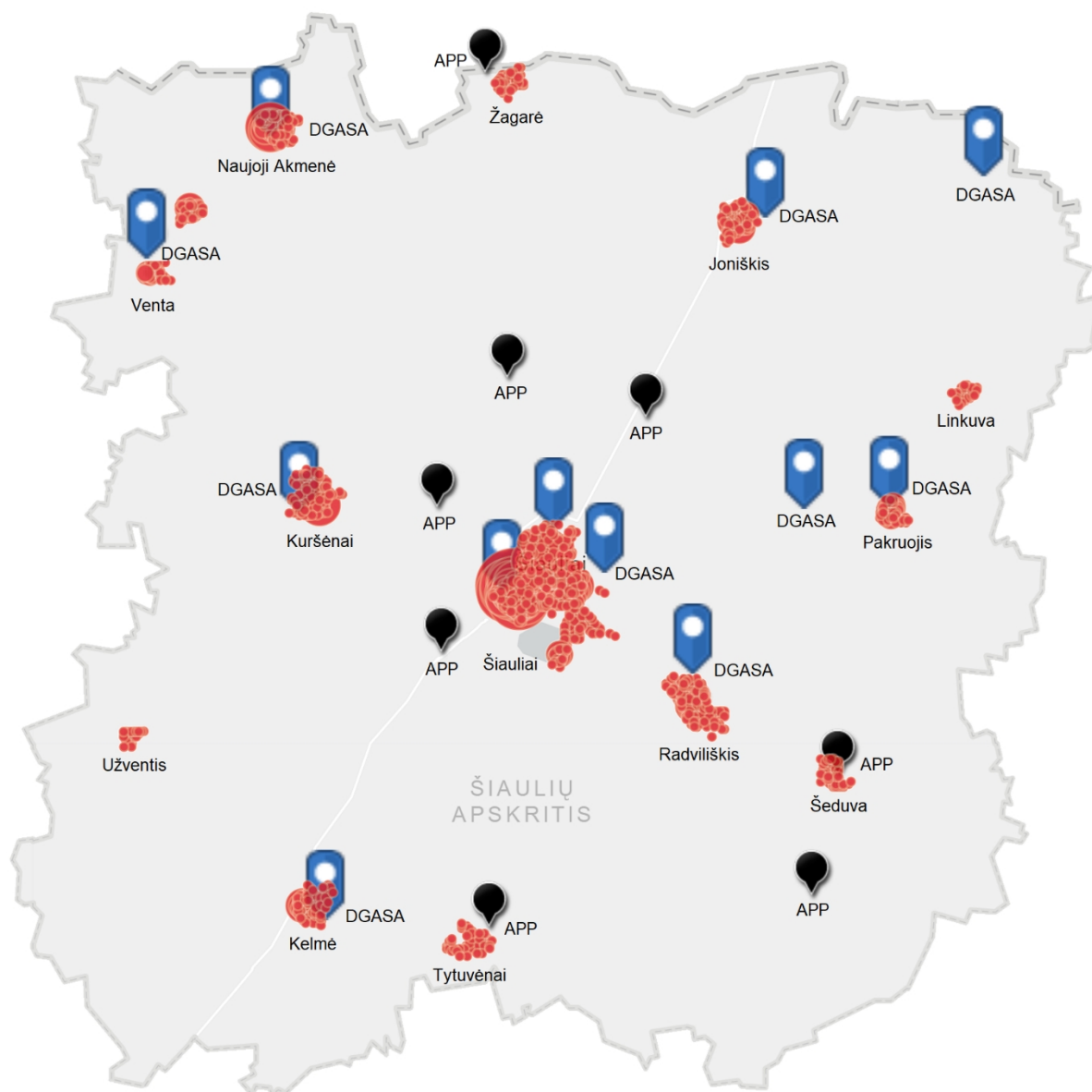
Atliekų rūšis	DGASA	APP	Apvažiavimo būdu
Didelių gabaritų atliekos	+	+	+

Atliekų rūšis	DGASA	APP	Apvažiavimo būdu
Buityje susidarančios pavojingos atliekos	+	-	+
Antrinės žaliavos	+	+	-
Elektros ir elektroninė įranga	+	+	+
Naudotos padangos	+	+	+
Statybos ir griovimo atliekos	+	+	-

Šaltinis: ŠRATC

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų tinklas tankiai išvystytas visame Šiaulių regione. Šiaulių regiono savivaldybėse 2021 m. veikė 20 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių bei atliekų priėmimo punktų, kurių bendras pajėgumas sudarė 11.775 t/m. Kelmės r. sav. šiuo metu veikia viena DGASA, kurioje taip pat veikia dalinimosi daiktais stotelė „Daiktų kiemas“.

13` paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių išsidėstymas Šiaulių regione

Kelmės r. sav. 2021 m. surinkta daugiau kaip 2,19 tūkst. t didelių gabaritų, statybinių, pavojingų bei kitų atliekų, t. y. 2 kartus daugiau nei 2015 m. Didžioji dalis jų (~69%) surenkama didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, likusios – apvažiavimo būdu.

24 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis

Kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
DGASA surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	332	400	76	120	169	242	215
EEĮ	1	1	4	6	3	14	21
Naudotos padangos	72	70	72	105	78	78	63
Statybos ir griovimo atliekos	-	64	426	778	656	900	1.029
Statybinės atliekos turinčios asbesto	99	112	101	121	134	130	186
Medienos atliekos	-	32	19	-	-	-	-
Buityje susidarančios pavojingos atliekos	6	4	0	0	0	1	1

Kitos atliekos	497	465	337	-	-	-	-
Iš viso	1.007	1.148	1.035	1.130	1.040	1.365	1.515
Apvažiavimo būdu ir per papildančias sistemas surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	4	23	41	40	56	126	199
Naudotos padangos	12	11	16	20	17	31	61
Pavojingos atliekos	-	-	-	-	-	-	-
EEĮ atliekos	30	53	67	77	83	59	38
Kitos atliekos	-	-	-	-	-	-	375
Iš viso	46	87	124	137	156	216	674

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠRATC pateiktus duomenis

Kaip ir kitose savivaldybėse 2015-2021 m. Kelmės r. sav. labiausiai augo statybos ir griovimo atliekų surinkimo apimtys. Nuo 2016 iki 2021 m. jų surinkimas išaugo nuo 64 t iki 1,029 t. Eurostat duomenimis ES šalių-narių namų ūkiuose vidutiniškai susidaro ~9 kg/gyv. pavojingų atliekų, o Kelmės r. sav. vidutiniškai surenkama tik ~0.03 kg/gyv.

Bešeimininkių atliekų tvarkymas

Kelmės r. sav. sutvarkomų bešeimininkių atliekų kiekis 2015-2020 m. svyravo 0-29 t ribose. Didžiausią dalį visų bešeimininkių atliekų sudarė biologiškai skaidžios bei statybos ir griovimo atliekos.

25 lentelė. Sutvarkytas bešeimininkių atliekų kiekis, tonomis

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bešeimininkės atliekos	10	7	3	10	1	29

Šaltinis: AAA

1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas

Siekiant įvertinti Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymąsi, remiantis esamos situacijos analizės rezultatais, analizuojami ES direktyvose, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane bei Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams* nustatytų uždavinių įgyvendinimo rezultatai.

26 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti uždaviniai

Direktyva	Atliekų kategorija	Laikotarpis	Sritis			VATP
			Minimalios panaudojimo apimtys	Minimalios perdirbimo apimtys	Minimalus surinkimo lygis	
2008/98/EB	Komunalinės atliekos	2015 m.	Atskiras popieriaus, metalo, stiklo, plastiko surinkimas			-
		2020 m.	50%			230.1 p.
1999/31/EB	Biologiškai skaidžios atliekos	2010 m.	Šalinimą sumažinti iki 75% 2000 m. lygio			230.2-3
		2013 m.	Šalinimą sumažinti iki 50% 2000 m. lygio			p.
		2020 m.	Šalinimą sumažinti iki 35% 2000 m. lygio			
1994/62/EB	Pakuočių atliekos	2008 m.	60%	55%	-	230.4 p.
	Stiklinės		-	60%	-	
	Popierinės		-	60%	-	

Direktyva	Atliekų kategorija	Laikotarpis	Sritis			VATP
			Minimalios panaudojimo apimtys	Minimalios perdirbimo apimtys	Minimalus surinkimo lygis	
	Metalinės		-	50%	-	
	Plastikinės		-	22.5%	-	
	Medinės		-	15%	-	

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.1 p.: užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų

Savivaldybių į MBA įrenginius pristatytos komunalinės atliekos yra apdorojamos bendrai, be to Šiaulių regione po mechaninio biologinio apdorojimo likusių atliekų sudėties tyrimai nėra atliekami, todėl neįmanoma nustatyti tikslaus šalinamų atliekų sudėtyje esančių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vienos savivaldybės masteliu. Nepaisant trūkstamų duomenų atlikus preliminarūs skaičiavimus laikomasi nuostatos, kad nustatyti uždaviniai 2016-2021 m. buvo įgyvendinti.

27 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regiono susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis prieš apdorojimą MBA	75.446	67.641	64.688	63.975	61.817	60.593
Kelmės r. sav. mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas apdorojimui į MBA įrenginius	6.393	5.229	5.098	5.059	5.045	5.157
Kelmės r. sav. MKA dalis visame pristatytame kiekyje	9,27%	9,45%	8,08%	7,97%	8,18%	8,33%
Į mišrias komunalines atliekas patenkančių biologiškai skaidžių atliekų kiekis regione	31.679	28.248	27.468	28.987	30.893	26.236
Į mišrias komunalines atliekas patenkančių biologiškai skaidžių atliekų kiekis Kelmės r. sav.	2.347	1.698	2.127	2.169	2.122	2.071
Kelmės r. sav. biologiškai skaidžių atliekų dalis visame į MBA pristatytame mišrių komunalinių atliekų kiekyje	7,41%	6,01%	7,74%	7,48%	6,87%	7,89%
Po mišrių komunalinių atliekų apdorojimo pašalintas atliekų kiekis	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Preliminarus maksimalus pašalintas Kelmės r. sav. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis	2.347	1.514	2.009	1.628	727	1.068
Maksimalus leistinas šalinti Kelmės r. sav. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis	3.644	3.644	3.239	3.239	2.834	2.834
Užduoties įgyvendinimas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.2-230.3 p.: iki 2016 / 2020m. perdirbti, pakartotinai ar kitaip panaudoti (pavyzdžiui energijai gauti) ne mažiau kaip 45 / 65proc. komunalinių atliekų (įvertinant pagal atliekų kiekį)

Užduoties įgyvendinimas įvertintas atsižvelgiant į susidarančių komunalinių atliekų bei pašalintų atliekų kiekio santykį. Vertinant šalinamų komunalinių atliekų kiekį neatsižvelgta į techninį komposto ir stabilato kiekį, kuris buvo panaudojamas sąvartyno eksploatacijoje.

28 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidaręs KA kiekis Kelmės r. sav.	10.787	10.950	8.997	9.020	9.279	9.538
Užduotis	45%	45%	45%	45%	65%	65%
	4.854	4.928	4.049	4.059	6.031	6.200
Regiono susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas MBA	75.446	67.641	64.688	63.975	61.817	60.593
Kelmės r. sav. mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas apdorojimui į MBA įrenginius	6.995	6.393	5.229	5.098	5.059	5.045
Kelmės r. sav. MKA dalis visame pristatytame kiekyje	9,27%	9,45%	8,08%	7,97%	8,18%	8,33%
Po apdorojimo MBA pašalintas KA kiekis	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Preliminarus po apdorojimo MBA pašalintas KA kiekis susidaręs Kelmės r. sav.	4.591	2.381	2.097	1.735	865	1.500
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis regione	14.655	14.338	14.041	16.714	18.301	22.641
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis Kelmės r. sav.	1.134	1.349	1.282	1.389	1.351	1.725
Kelmės r. sav. atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų dalis	7,74%	9,41%	9,13%	8,31%	7,38%	7,62%
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis pašalintas sąvartyne	12.399	5.914	4.619	7.180	8.453	10.341
Preliminarus Kelmės r. sav. atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis pašalintas sąvartyne	960	557	422	597	624	788
Preliminarus bendras sąvartyne pašalintas KA kiekis susidaręs Kelmės r. sav.	5.551	2.938	2.519	2.332	1.489	2.288
Preliminarus perdirbtas ar kitaip panaudotas KA kiekis susidaręs Kelmės r. sav.	5.236	8.012	6.478	6.688	7.790	7.250
Perdirbtų arba kitaip panaudotų KA dalis Kelmės r. sav.	49%	73%	72%	74%	84%	76%

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.4 p.: užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (įvertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti

Vertinant užduoties įgyvendinimą susiduriama su problema, kad šiuo metu nėra tikslių duomenų apie tai kiek pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų perduotų atliekų tvarkytojams yra perdirbta, todėl atsižvelgiant į tai vertinant laikomasi prielaidų, kad:

- perdirbama 100% užstato sistema surinktų pakuočių atliekų;
- perdirbama~50% konteineriais surinktų ir MBA atskirtų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų.

29 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Kelmės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PA ir AŽ susidarymas	2.646	1.989	2.465	2.486	2.473	2.458
Perdirbėjams perduotų pakuočių atliekų kiekis	1.100	1.189	1.538	1.540	1.250	1.100

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Užduoties įgyvendinimas, kai perdavimas prilyginamas perdirbimui	42%	60%	62%	62%	51%	45%
Preliminarus perdirbtų PA ir AŽ kiekis	555	633	684	862	858	719
Užduoties įgyvendinimas	21%	32%	28%	35%	35%	29%

Šaltinis: sudaryta autorių

Pastebėtina tai, kad šiuo metu net ir perdirbus visas surinktas pakuočių atliekas ir antrines žaliavas užduotis Šiaulių regione būtų nepasiekta, kadangi šiuo metu atskirai surenkama ~45% visų susidarančių pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

30 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

VATP	Užduotis	Įgyventa (Taip / Ne)	Pastaba
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys			
239.1	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Taip	-
239.2.	Iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Taip	-
239.3.	Iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktoms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Ne	Maisto-virtuvės atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema planuojama įdiegti iki 2024 m.
239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Ne	-
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
245.8	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos	Taip	-
246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Taip	Įgyvendinta vėliau nei 2015 m.
246.2.1- 246.2.2	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: Šiaulių miesto savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų, o kitose Šiaulių regiono savivaldybėse – 800 gyventojų, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose,	Taip	Vidutiniškai Kelmės r. sav. konteinerių aikštelė tenka ~342-513 gyv.

VATP	Užduotis	Igyventa (Taip / Ne)	Pastaba
	estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;		
246.2.3	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;	Taip	-
246.2.4	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprupinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.	Taip	-
246.3	Pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	Taip	-
246.4	Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Taip	-
246.5	Atsižvelgdamos į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	Ne	-
246.6	Atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Taip	-
247.1 247.2	Iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų; Iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 metrų;	-	Kaupiami duomenys šiuo metu nesudaro sąlygų įvertinti ar atitinkama užduotis yra įgyvendinta.

VATP	Užduotis	Igyventa (Taip / Ne)	Pastaba
248.1	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų su-rinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje;	Taip	Viena DGASA tenka vidutiniškai ~24.826 gyv.
248.2	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažia-vimo būdu	Taip	-
249	Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas	Taip	-
250	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Taip	-
251	Savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje	Taip	-
252	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus;	Taip	-
253	Savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sis-temų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose	Taip	-
254	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	Taip	-
255.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti	Taip	-
255.2	savivaldybės turi imtis šių priemonių:		
255.3	• registruoti komunalinių atliekų turėtojus; • nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais; • visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija; • pagal galimybes komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoti kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas.		

Šaltinis: sudaryta autorių

1.7 Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams nustatytų priemonių įgyvendinimas

31 lentelė. Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metas nustatytų priemonių įgyvendinimas

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
1.1.1. Atnaujinti ir patvirtinti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles	Dokumentų parengimas	Iki 2015 m. sausio 1 d.	ŠRATC/ Savivaldybė	Taip	-
1.1.2. Parengti ir patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus	Dokumentų parengimas	Iki 2016-01-01	ŠRATC/ Savivaldybė	Taip	Įgyvendinta vėliau nei iki 2016-01-01
1.2.1. Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	Papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų surinkėjams nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Savivaldybė, ŠRATC, atliekų surinkėjai	Taip	-
1.2.2. Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje	Sutartyse su GIO nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC /Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Taip	-
1.2.3. Informuoti visuomenę apie EEĮ atliekų tvarkymą	Sutartyse su EEĮ tvarkytojais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/ Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Taip	-
1.2.4. Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą	Sutartyse su pavojingųjų atliekų surinkėjais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/Savivaldybė/ atliekų surinkėjai	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
1.2.5. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	-
2.1.1. Pastatyti Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.2. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatacija	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių operatoriaus kontrolė	Nuo 2016 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.3. Priimti savivaldybės sprendimą dėl komunalinių atliekų apdorojimo/tvarkymo įrenginių (pvz. maisto atliekų apdorojimo įrenginius) įrengimo reikalingumo	Savivaldybės Tarybos sprendimas	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	
2.1.4. Išanalizuoti atskiro maisto atliekų surinkimo ir perdirbimo galimybes Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių teritorijoje	Parengti Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių (bendrą ar kooperuojantis atskiroms savivaldybėms) Galimybių studiją nustatant technines ir ekonomines tokio maisto atliekų srauto tvarkymo galimybes	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.5. Remiantis galimybių studijos dėl atskirai surinktų maisto atliekų infrastruktūros poreikio rezultatais, sukurti reikiamus maisto atliekų perdirbimo pajėgumus	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius	2017-2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	Šiuo metu įgyvendinamas pajėgumų sukūrimo projektas

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
2.1.6. Organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis parenkant šių atliekų surinkėją (operatorių)	2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	Įgyvendinama šiuo metu
2.1.7. Užtikrinti pastovų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų konteinerių kiekį		Nuolat	Savivaldybė/ ŠRATC/ Atliekų surinkėjas / Gamintojų ir importuotojų organizacija	Taip	-
2.1.8. Gyventojams ar kitiems asmenims (pvz. , gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą susidarymo vietoje		2015 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-
2.1.9. Aprūpinti individualių namų gyventojus biologinių atliekų kompostavimo dėžėmis	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę aprūpinti naujus Rinkliavos mokėtojus kompostavimo dėžėmis	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ atliekų surinkėjas	Taip	-
2.1.10. Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra	Paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose ir pan.	2015-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-
2.2.1. Pastatyti konteinerius antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose	Papildomai įrengti aikšteles	2014-2017 m.	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacija	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
2.2.2. Atliekų priėmimo punktų eksploatavimas / praplėtimas arba uždarymas	Priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktų skaičiaus (uždarymo ar praplėtimo) savivaldybės teritorijoje	2014-2017 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.2.3. Papildančių sistemų diegimas	Sudaryti sutartis su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis dėl papildančių sistemų plėtros	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų asociacija	Taip	-
2.2.4. Pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Taip	-
2.2.5. Didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Taip	-
2.2.6. Plėtoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojai ir importuotojai/ Savivaldybė	Taip	-
2.2.7. Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės (konteineriai)	Papildyti Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant tekstilės konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.	2014-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-
2.2.8. Plėtoti atskirų atliekų surinkimą	Papildyti Atliekų tvarkymo taisyklės prievole įmonėms bei	2014 m. IV ketvirtis	ŠRATC, Savivaldybė	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
	gyventojams dėl atskiro įvairių atliekų srautų rūšiavimo				
3.1.1. Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemą	Paskelbti konkursą dėl konteinerių išdėstymo schemos parengimo	Iki 2015 m.	Savivaldybė	Taip	Konteinerių išdėstymo schemos parengtos / atnaujintos vėliau nei 2015 m.
3.1.2. Aikštelių įrengimas			ŠRATC	Taip	-
3.1.3. Aprūpinti individualių namų gyventojus konteineriais Pakuotės ir stiklo atliekoms surinkti	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis (tarp ŠRATC, atliekų surinkėjo ir Gamintojų ir importuotojų organizacijų) nustatyti prievolę dėl atliekų turėtojų aprūpinimo trūkstamais konteineriais. Pasirašytose sutartyse nurodyti pakuočių surinkimo užduotis vadovaujantis VATP 2014-2020 m.	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacijos	Taip	-
3.1.4. Pagal poreikį atnaujinti ir /papildyti konteinerių išdėstymo schemas pagal galimus teisės aktų pakeitimus		Nuolat pagal poreikį 2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	-
4.1.1. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus, siekiant įvertinti		2014-2015 m.	ŠRATC	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties vykdymą					
4.1.2. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus	Papildyti sutartis su atliekų surinkėju dėl prievolės reguliariai vykdyti komunalinių atliekų kiekio tyrimus	2014-2015 m.	ŠRATC/ Atliekų surinkėjas	Taip	-
4.2.1. Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant kontenerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą	Papildyti esamas sutartis su Atliekų surinkėju įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose	2014-2015 m.	Savivaldybė/ ŠRATC/ Atliekų surinkėjas	Taip	-
4.3.1. Vykdyti nuolatinį atliekų surinkėjų veiklos monitoringą		Pastoviai	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-
4.3.2. Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę	Darbuotojų kontrolė	2014-2020 m.	ŠRATC, Šiaulių regiono savivaldybių administracijos atstovai, aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai	Taip	-
4.3.3. Vykdyti nuolatinį gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklos monitoringą		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	
5.1.1. Šviesti ir informuoti visuomenę: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą,		2015-2020 m.	Savivaldybė / ŠRATC / Gamintojai ir importuotojai	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas					
5.1.2. Bendradarbiaujant su nevyriausybėmis organizacijomis, rengti ir įgyvendinti bendrus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektus		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	-
5.2.1. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose, darbinuose susitikimuose; organizuoti bendrus renginius su savivaldybių, atliekų surinkėjų ir tvarkytojų asociacijomis, skleisti gerąją bendradarbiavimo patirtį Savivaldybės interneto svetainėje		2014-2020 m.	Savivaldybė, Aplinkos apsaugos agentūra	Taip	-

1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

32 lentelė. Kelmės r. sav. atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė

1. Stiprybės

- 1.1 Kuriama, modernizuojama komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūra prisideda ne tik prie efektyvesnio komunalinių atliekų surinkimo ir aptarnaujamų gyventojų dalies augimo, tačiau ir sprendžia su vizualine teritorijų tarša susijusias problemas.
- 1.2 Nuolatinė pirminio atliekų rūšiavimo infrastruktūros bei priemonių plėtra nuosekliai mažina mišrių komunalinių atliekų susidarymą.
- 1.3 Depozito sistemos įvedimas plastikinėms, stiklinėms ir metalinėms pakuotėms ženkliai padidino surenkamų PA kiekį, kuris ir toliau kiekvienais metais auga.
- 1.4 Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis bei sukurta atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia vis mažesnę komunalinių atliekų šalinimą sąvartynuose ir su tuo susijusį poveikį aplinkai.
- 1.5 Savivaldybėje sukurta daiktų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūra, t. y. įrengtos daiktų dalijimosi stotelės „Daiktų kiemas“

2. Silpnybės

- 2.1 Nepaisant vykdomų visuomenės švietimo ir informavimo priemonių, vartojimo įpročių pokyčių komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui savivaldybėje kiekvienais metais auga. Sparčiai besivystant statybų sektoriui ženkliai auga statybos ir griovimo atliekų susidarymas.
- 2.2 Mišrios komunalinės atliekos jų surinkimo metu nėra sveriamos, todėl nėra sukaupiami reikšmingi duomenys, kurie galėtų pasitarnauti kontroliuojant ir prižiūrint atliekų turėtojus, jų rūšiavimo įgūdžius bei atliekant vykdomų atliekų prevencijos priemonių efektyvumo empirinius tyrimus.
- 2.3 Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai yra nereprezentatyvūs / per mažos apimties.
- 2.4 Maisto-virtuvės atliekų pirminio rūšiavimo sistema Kelmės r. sav. nėra sukurta.
- 2.5 Didelė dalis DGASA, APP surinktų atliekų – vis dar šalinamos sąvartynuose.
- 2.6 Savivaldybėje nėra išplėtotą tekstilės atliekų surinkimo sistema. Didžioji tekstilės atliekų dalis šiuo metu patenka į mišrias komunalines atliekas.
- 2.7 Didžioji dalis buityje susidarančių pavojingų atliekų šiuo metu nėra surenkamos atskirai ir patenka į mišrias komunalines atliekas.
- 2.8 Sukurti MBA įrenginių infrastruktūra neprisideda prie pakuočių atliekų tvarkymui nustatytų uždavinių įgyvendinimo bei nėra pritaikyta maisto-virtuvės atliekų tvarkymui.
- 2.9 Neatliekami MBA įrenginiuose išskirtų frakcijų sudėties tyrimai.

3. Grėsmės

- 3.1 Augant ekonomikai atliekų susidarymas dar labiau didės.
- 3.2 PA ir AŽ rūšiavimo infrastruktūros plėtrą miestuose stabdys tinkamų aikštelių įrengimo vietų trūkumas bei biurokratinės procedūros.

- 3.3 Nesutarimas tarp gamintojus ir importuotojus atstovaujančių organizacijų bei savivaldybių dėl PA ir AŽ surinkimo sistemų finansavimo ir toliau stabdys PA ir AŽ surinkimo infrastruktūros plėtrą.
- 3.4 Tekstilės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros plėtrą stabdys šių atliekų perdirbimo ir (ar) panaudojimo galimybių trūkumas.
- 3.5 Techninio komposto talpinimą sąvartynuose prilyginus šalinimui Šiaulių MBA įrenginių eksploatavimas neatlikus jų modernizacijos taps neefektyvus.
- 3.6 Suplanuotas nepakankamas komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros poreikio finansavimas

4. Galimybės

- 4.1 Atliekų tvarkymo sistemoje yra sukuriama didžiulis duomenų kiekis. Tinkamai renkant bei saugant šiuos duomenis galėtų būti sukuriama galimybė kurti naujas žinias ir jas panaudoti priimant geresnius sprendimus. Taip pat būtų sudarytos sąlygos tinkamai atverti bei viešinti šiuos duomenis siekiant padidinti visuomenės informuotumą bei paskatinti atskirų visuomenės grupių ar atskirtų teritorijų tarpusavio spaudimą siekiant įgyvendinti sektoriui nustatytus uždavinius.
- 4.2 Atskiro maisto-virtuvės atliekų surinkimo sistemos plėtra, mechaninio rūšiavimo įrenginių modernizavimas sudarytų sąlygas tam tikras pakuočių atliekas bei antrines žaliavas rinkti kartu su likutinėmis atliekomis ir jas efektyviai išrūšiuoti MBA įrenginiuose.
- 4.3 MBA įrenginių modernizavimas sudarytų sąlygas iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti reikšmingą kiekį pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Šaltinis: sudaryta autorių

2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planu* bei *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu*. Plėtojant Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti komunalinių atliekų šalinimo lygį, didinti atliekų perdirbimą ir įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos.

2.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatomos įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas*, pateiktos 33 lentelėje. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, o kurios –

savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

33 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Kelmės rajone

Eil. Nr.	VAPT	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Kelmės rajone
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybei įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	
			Regioniniu principu: savivaldybės bendradarbiaujant – per sukurtą Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybė/ Šiaulių RATC Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteineriais bei bendradarbiaujant su Šiaulių RATC plėtojant DGASA tinklą
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkių biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buityje susidarantiems išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Šiaulių RATC

10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybė / Šiaulių RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	Savivaldybė / Šiaulių RATC
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	Savivaldybė / Šiaulių RATC

2.2 Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* 28 straipsniu, pagrindinis savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujinama 2014 m. spalio 27 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-284 patvirtintą *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014–2020 metams*. Šiame plane numatytos 2021–2027 m. planavimo laikotarpio priemonės, užtikrinančios *Nacionaliniame pažangos plane* nustatytą strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos

uždavinių, *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* ir *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą, įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Kelmės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiukšlinimą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti atliekų turėtojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis

3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį

3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį

3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

3.5. uždavinys. Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

4.2 uždavinys. Plėtoti Kelmės rajono savivaldybės ir Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą

4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai

4.4. uždavinys. Panaudoti komunalinių atliekų medžiaginius bei energetinius išteklius

4.5 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą

2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Ekonominio augimo prognozės gali kisti nuo geopolitinės situacijos ir kitų priežasčių, kurias prognozuoti šiuo metu yra sudėtinga. Analizuojant pastarųjų metų gyventojų skaičiaus pokytį Kelmės rajono savivaldybėje matyti, kad kasmet gyventojų skaičius mažėja (per penkerius paskutinius metus vid. po 2,55 proc.). Kaip buvo minėta 1.5.1 skyriuje, susidarančių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui pastaraisiais metais padidėjo, lyginant su 2015 m., nors 2016-2020 m. kiekiai svyravo. Tikėtina, kad panašios demografinės bei komunalinių atliekų susidarymo tendencijos išliks ir iki 2027 m.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus pokyčio tendencijas, prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas pateiktas 34 lentelėje.

34 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Kelmės rajone iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nuolatinių gyventojų skaičius Kelmės rajone	24 193	23 576	22 975	22 389	21 818	21 262
Komunalinės atliekos, surenkamos per KA tvarkymo sistemą, t (nevertinant namudinio kompostavimo)	9 315	9 322	9 328	9 332	9 335	9 336
Susidarančių KA kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Kelmės rajone, kg/metus	385	395	406	417	428	439

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis (35 lentelė). Prognozuojama, kad per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamų atliekų kiekiai kasmet labai neženkliai mažės (gyventojų kiekio mažėjimo nekompensuos sąlyginai didesnis vartojimas) (neįtraukiant naudotų padangų, kurios nėra laikomos komunalinėmis atliekomis, nors ir toliau šios atliekos bus surenkamos per DGASA). Taip pat dėl skatinimo neženkliai augs biologinių atliekų namudinis kompostavimas, bus sukurta jo apskaitos sistema (36 lentelė).

Kadangi juridinių asmenų mišrios komunalinės atliekos yra surenkamos kartu su gyventojų atliekomis, todėl vertinant komunalinių atliekų srautus ir rūšiuojamojo surinkimo užduotis buvo įtrauktos ir kitos juridinių asmenų atliekos, kurios statistiškai priskiriamos komunalinėms atliekoms (37 lentelė).

35 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (nevertinant namudinio kompostavimo kiekių), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis be namudinio kompostavimo	9 538	9 959	9 315	9 322	9 328	9 332	9 335	9 336
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	674	698	732	728	724	719	715	710
<i>Žaliosios atliekos</i>	1 501	1 449	1 519	1 510	1 501	1 492	1 483	1 473
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	80	64	68	67	67	66	66	66
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	917	924	969	963	957	952	946	939
<i>Tekstilės atliekos</i>	577	558	585	582	579	575	571	568
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	71	43	45	45	45	44	44	44
Visos biologiškai skaidžios atliekos	3 820	3 737	3 917	3 895	3 872	3 848	3 824	3 799
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	1 799	1 468	1 357	1 374	1 391	1 408	1 424	1 440
<i>PET pakuočių atliekos</i>	34	64	60	60	61	62	63	63
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	34	34	32	32	33	33	33	34
<i>Metalių, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	123	137	126	128	130	131	133	134
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	572	639	590	598	605	612	619	626
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (be popieriaus ir kartono atliekų)	2 561	2 343	2 165	2 192	2 219	2 246	2 272	2 298
<i>Inertinės atliekos</i>	1 933	2 319	1 932	1 934	1 935	1 936	1 936	1 937
<i>Kitos atliekos</i>	1 224	1 560	1 300	1 301	1 302	1 302	1 303	1 303
Inertinės ir kitos atliekos	3 157	3 879	3 232	3 234	3 236	3 238	3 239	3 239

36 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis su namudinio kompostavimo kiekiais	10 817	11 238	10 594	10 627	10 659	10 690	10 720	10 748
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	674	698	732	728	724	719	715	710
<i>Žaliosios atliekos</i>	2 750	2 698	2 768	2 785	2 801	2 818	2 835	2 852
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	80	64	68	67	67	66	66	66
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	917	924	969	963	957	952	946	939
<i>Tekstilės atliekos</i>	577	558	585	582	579	575	571	568
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	71	43	45	45	45	44	44	44

Visos biologiškai skaidžios atliekos	5 069	4 986	5 167	5 170	5 172	5 174	5 177	5 179
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>1 799</i>	<i>1 468</i>	<i>1 357</i>	<i>1 374</i>	<i>1 391</i>	<i>1 408</i>	<i>1 424</i>	<i>1 440</i>
<i>PET pakuočių atliekos</i>	<i>34</i>	<i>64</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	<i>61</i>	<i>62</i>	<i>63</i>	<i>63</i>
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	<i>34</i>	<i>34</i>	<i>32</i>	<i>32</i>	<i>33</i>	<i>33</i>	<i>33</i>	<i>34</i>
<i>Metalių, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>123</i>	<i>137</i>	<i>126</i>	<i>128</i>	<i>130</i>	<i>131</i>	<i>133</i>	<i>134</i>
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>572</i>	<i>639</i>	<i>590</i>	<i>598</i>	<i>605</i>	<i>612</i>	<i>619</i>	<i>626</i>
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (be popieriaus ir kartono atliekų)	2 561	2 343	2 165	2 192	2 219	2 246	2 272	2 298
<i>Inertinės atliekos</i>	<i>1 933</i>	<i>2 319</i>	<i>1 932</i>	<i>1 934</i>	<i>1 935</i>	<i>1 936</i>	<i>1 936</i>	<i>1 937</i>
<i>Kitos atliekos</i>	<i>1 253</i>	<i>1 590</i>	<i>1 330</i>	<i>1 331</i>	<i>1 333</i>	<i>1 334</i>	<i>1 335</i>	<i>1 336</i>
Inertinės ir kitos atliekos	3 186	3 909	3 262	3 265	3 268	3 270	3 271	3 272

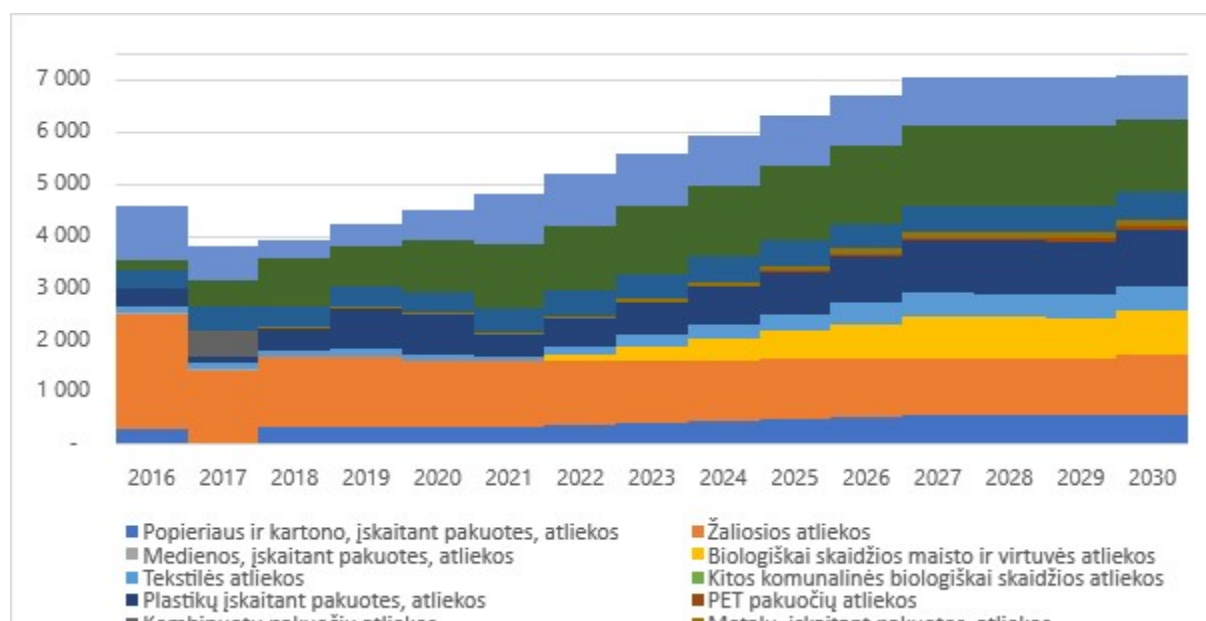
37 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Kelmės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo ir juridinių asmenų pakuočių atliekų kiekiais), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis su namudinio kompostavimo kiekiais ir juridinių asmenų pakuotėmis	11 863	11 378	11 411	11 443	11 474	11 504	11 533
Biologiškai skaidžios atliekos	4 986	5 167	5 170	5 172	5 174	5 177	5 179
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	2 968	2 950	2 977	3 004	3 030	3 056	3 082
Inertinės ir kitos atliekos	3 909	3 262	3 265	3 268	3 270	3 271	3 272

2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., o 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Atsižvelgiant į šią užduotį ir pagal ją modeliuojamus prognozuojamus atliekų srautus (14 paveikslas, 40 lentelė), savivaldybei intensyviai plėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemą, 2027 m. prognozuojamas labai ženklus (daugiau nei 2 kartus) mišrių komunalinių atliekų mažėjimas bei ženklus per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą atskirai surenkamų atliekų srautų kiekių išaugimas (beveik 1,5 karto). Norint pasiekti 2027 m. 80 proc. atskiro surinkimo užduotį, turės būti maksimaliai išnaudojama jau sukurta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų konteineriai, žaliųjų atliekų, tekstilės konteineriai, DGASA, surinkimas apvažiavimo būdu, papildančios sistemos, USAD sistema ir pan.) bei plėtojama nauja (maisto atliekų surinkimo konteineriai, tankinamas DGASA tinklas).

14 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Kelmės rajone iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 2.4.1-2.4.5 skyriuose. Informacija apie iki 2027 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Kelmės rajone pateikta 38 lentelėje ir 39 lentelėje.

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (39 lentelė). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* priemones, 2027 m. atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis pasieks 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio savivaldybėje (39 lentelė). Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys 5,4 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių

komunalinių atliekų kiekio (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei perdirbimui, nei energijos gamybai). Labiausiai keisis perdirbamų ir kitais būdais tvarkomų atliekų kiekių santykis. 2027 m. pavykus pasiekti 80 proc. rūšiuojamojo surinkimo užduotį, perdirbimui ir pakartotiniam naudojimui turėtų būti paruošiama 57 proc. komunalinių atliekų, o panaudojama (energijos gamybai, sąvartyno reikmėms, užpildams ir kt. tikslais) – 38 proc. Šiaulių regione jau šiuo metu perdirbama santykinai daug komunalinių atliekų, nes visos MBA įrenginiuose iš MKA srauto atskirtos BSA yra apdorojamos biologinio apdorojimo įrenginiuose, ir šie sutvarkyti BSA kiekiai (kas sudaro ženklia MKA srauto dalį) laikomi perdirbtomis atliekomis. 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/851, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų, kol kas leidžia taip skaičiuoti atliekų perdirbimo užduotis, tačiau minėta direktyva numato, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. valstybės narės biologines komunalines atliekas, patekusias į aerobinio ar anaerobinio apdorojimo operaciją, gali laikyti perdirbtomis atliekomis tik tada, jeigu jos surinktos atskirai. Taigi, vertinant 2027 m. perdirbimo rodiklius, daroma prielaida, kad iš MKA srauto atskirtos BSA bus apdorojamos ir panaudojamos, bet ne perdirbamos.

38 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srautai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) Kelmės rajone 2022-2027 m., tonomis

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamuoju būdu (per KATS) ir per USAD sistemą surinktos KA, t	5 175	5 548	5 921	6 295	6 668	7 041
Pakartotinio panaudojimo daiktai/ atliekos, t	30	31	31	32	32	33
Pakuočių atliekos iš juridinių asmenų, t	784	784	784	784	784	784
MKA, t	4 140	3 774	3 406	3 038	2 667	2 295
Sukompostuota biologinių atliekų susidarymo vietoje, t	1 249	1 274	1 300	1 326	1 352	1 379
Iš viso:	11 378	11 411	11 443	11 474	11 504	11 533

39 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Kelmės rajone iki 2027 m.

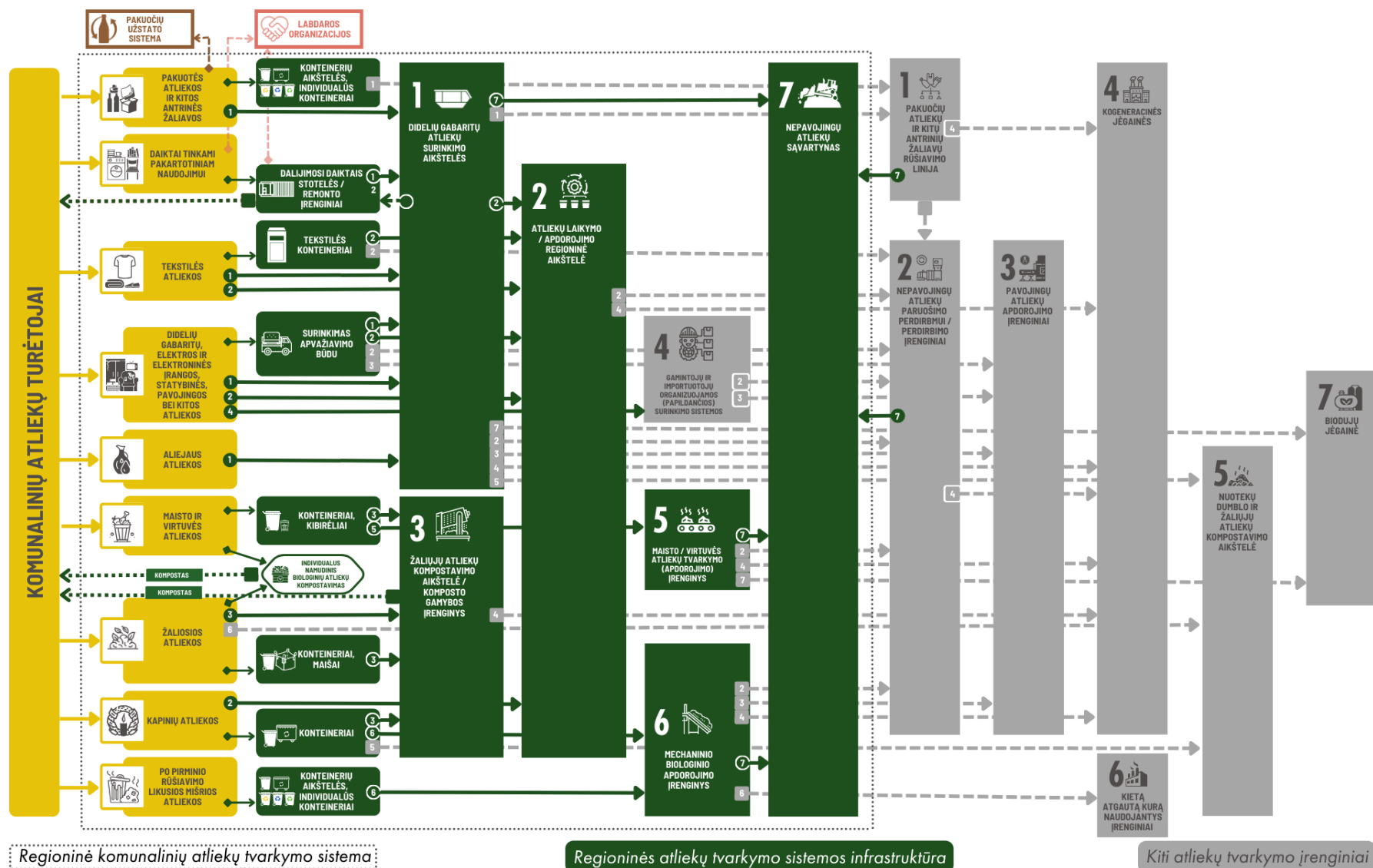
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų) ²	57%	59%	60%	61%	63%	57%
Planuojamas šalinti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	9,8%	8,9%	8,0%	7,1%	6,3%	5,4%
Rūšiuojamojo surinkimo užduotys						
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis atitinkamais metais turi sudaryti ne mažiau kaip nurodytas proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.		60%	65%	70%	75%	80%
Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)		67%	70%	74%	77%	80%
Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą					1 papildoma DGASA + 1 regioninė	

40 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Kelmės rajone iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
MKA, kg/gyv.	171	160	148	136	122	108
Maisto ir virtuvės atliekos, kg/gyv.	6	11	17	24	30	38
Žaliosios atliekos, įsk. sukompostuotas biologines atliekas susidarymo vietoje, kg/gyv.	94	96	99	101	104	106
Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos, kg/gyv.	58	66	75	84	93	103

² Vertinant inertinių atliekų, atskirtų iš MKA srauto, perdirbimą ir panaudojimą bei BSA kompostavimą (perdirbimą) MBA įrenginiuose iki 2027 m.

15 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Kelmės rajono savivaldybėje, 2027 m.

2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Iki 2027 m. Kelmės rajone planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.). Viešinimo kampanijomis bei įvairiais projektais bus siekiama ugdyti atliekų turėtojų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).

Didelis dėmesys bus skiriamas maisto atliekų prevencijai, o tų atliekų, kurių neįmanoma išvengti – tinkamam atskyrimui ir sutvarkymui, daugkartinių gaminių naudojimui, vienkartinų plastikinių gaminių vartojimo mažinimui, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimui ir pan.

Lietuvoje nėra nei duomenų, nei skaičiavimo metodikos, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl iki 2027 m. kiekybinis atliekų prevencijos rodiklis nenustatomas. Didžiausios pastangos bus nukreiptos į mišrių komunalinių atliekų kiekio mažinimą, siekiant, kad 2027 m. vienas gyventojas Kelmės rajone sugeneruotų ne daugiau kaip **108 kg/metus MKA** (2021 m. šis rodiklis buvo 208 kg/metus, 40 lentelė). Plane taip pat numatyta išanalizuoti galimybes ir siekti prisijungti prie Europos „zero waste cities“ iniciatyvos.

Atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai yra išskirtas kaip atskiras atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetas. Dėl šios priežasties Kelmės rajone numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus, įrengti regioninį pakartotinio naudojimo centrą Šiaulių rajone, kuriame būtų rūšiuojamos, tikrinamos, tvarkomos (remontuojamos, plaunamos, ir kt. atnaujinamos) pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktai. Už „Daiktų kiemo“ tinklo paslaugų plėtrą ir prieinamumo didinimą atsakingas ŠRATC, daugiau priemonių plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą numatyta *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*. Planuojama, kad „Daiktų kiemo“ stotelės bus įrengtos kiekvienoje DGASA.

Vertinama, kad įgyvendinus visas suplanuotas priemones, Kelmės rajono savivaldybėje per metus bus paruošiama naudoti pakartotinai apie 30 t atliekų/daiktų.

2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Žaliosios atliekos. Kelmės rajone ir toliau planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis. Kelmės rajono savivaldybės individualių namų gyventojai, pageidaujantys biologines atliekas kompostuoti namų ūkių valdose, jau yra aprūpinti kompostavimo dėžėmis, skirtomis kompostuoti žaliąsias atliekas bei augalinės kilmės maisto atliekas (41 lentelė). Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama bendradarbiauti su VU Šiaulių akademijos Botanikos sodu ar kitomis panašią veiklą vykdančiomis įstaigomis ar įmonėmis dėl namudinio kompostavimo skatinimo ir populiarinimo. Vertinama, kad

pasinaudojant esamomis kompostavimo dėžėmis, individualiose valdose galima sukompostuoti apie 1,3 tūkst. tonų biologinių atliekų.

41 lentelė. Esama žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Kelmės rajone, vnt.

Daugiabučių namų ūkių sk. (butų)	Individualių valdų sk.	Konteineriai individualių valdų	Konteineriai bendro naudojimo	Kompostavimo dėžės	BSA surinkimo priemonės maišai 1 m ³
6684	10280	6396		3980	-

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

Kelmės rajone ir toliau bus teikiama žaliųjų atliekų surinkimo paslauga (41 lentelė). Planuojama, kad Kelmės rajone atskirai bus surenkama ir sukompostuojama apie 1,2 tūkst. tonų žaliųjų atliekų.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama įgyvendinti Kairių ŽAKA plėtros projektą (kompostavimo pajėgumus planuojama išplėsti tik nuo 14 000 t/m iki 15 000 t/m, tačiau reikalinga fiziškai padidinti aikštelę, nes esamo dydžio aikštelėje nėra galimybių pasiekti taršos leidime numatyto 14 000 t/m našumo) bei atnaujinti kompostavimo įrangą. Esant paramos galimybėms, MBA įrenginių modernizavimo II etape numatytas žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis, perdirbimo į kompostą cecho įrengimas (pajėgumas – apie 25 000 t/metus). Įrengus šį cechą, didelė dalis visame regione atskirai surinktų žaliųjų atliekų kartu su maisto atliekomis būtų nukreipiamos apdorojimui būtent į šį cechą.

Maisto atliekos. *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.

Atsižvelgiant į šią užduotį, ŠRATC planuoja inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą Šiaulių regiono savivaldybėse, dalintis šio projekto rezultatais su visomis Šiaulių regiono savivaldybėmis. Šio projekto metu savanoriams namų ūkiams – individualioms valdoms bus išdalintos specialios kompostinės, pritaikytos kompostuoti visas maisto atliekas, net ir gyvūninės kilmės. Vėliau projekte dalyvavusių namų ūkių apklausos duomenys bus pristatyti visoms savivaldybėms, kurios, atsižvelgiant į demonstracinio projekto rezultatus, identifikuos šių kompostinių poreikį.

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekiai yra prilyginti rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekiams, vertinant rūšiuojamojo surinkimo užduotis, todėl ateityje turės būti inventorizuotos visos gyventojų naudojamos kompostinės. Be to, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, bus skatinamas namudinis kompostavimas ir kompostuojantiems atliekų turėtojams galės būti taikomas diferencijuotas apmokestinimas (mažesnė įmoka).

Kaip jau buvo minėta, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo

priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.

Planuojama, kad Kelmės rajone maisto ir virtuvės atliekos bus renkamos dviem būdais: a) atskirai be žaliųjų atliekų ir b) kartu su žaliosiomis atliekomis (4 mėn. per metus (žiemos metus), maisto atliekos, renkamos kartu su žaliosiomis atliekomis, bus renkamos be žaliųjų atliekų). Maisto ir virtuvės atliekų bendro naudojimo surinkimo konteinerių poreikis Kelmės rajone pateiktas 42 lentelėje. Abudu atliekų srautai labai skirtingi, todėl numatoma naudoti skirtingas pastarųjų atliekų apdorojimo technologijas. Tai yra, atskirai surinktos maisto atliekos be žaliųjų atliekų bus perdirbamos į organinę pulpą – žaliavą bio-metano gamybai, o maisto atliekos surinktos kartu su žaliosiomis atliekomis bus perdirbamos į aukščiausios kokybės žemės ūkio kompostą, MBA įrenginiuose įrengus atskirą cechą. Kol šis cechas neįrengtas, kartu su žaliosiomis atliekomis ir toliau bus renkamos tik augalinės kilmės maisto atliekos ir kompostuojamos nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėje arba Kairių ŽAKA.

42 lentelė. Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Kelmės rajone, vnt.

Pagal pateiktą paraišką APVAI, MVA konteinerių skaičius, 0,24m ³ talpos	Pagal pateiktą paraišką APVAI, poreikis BSA individualioms valdoms konteineriai	Papildomas poreikis, MVA konteinerių skaičius, 0,24m ³ talpos
0	0	25

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

Atsižvelgiant į maisto ir virtuvės atliekų kiekių mišrioje atliekose potencialą, vertinama, kad atskirai iš Kelmės miesto daugiabučių namų gyventojų bus surenkama (be žaliųjų atliekų) ir perdirbama į aukštos kokybės produktą – žaliavą bio-metanui gaminti, ~ 300-400 t/metus.

Atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimui Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Jurgeliškių k. 9 (buvęs Aukštakių, Šiaulių r.) projektuojamas regioninis Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginys (kurio pajėgumas ne mažesnis kaip 5770 t/metus), depakeryje atskiriant priemaišas ir pakuotes nuo švarios biomasės, pagaminant ~5 tūkst. t organinės pulpos, kuri galėtų būti naudojama energijos gamyboje, o vėliau ir žemės ūkio sektoriuje kaip trąša.

Rūšiuojamuoju būdu surinktos maisto/virtuvės atliekos (MVA) į apdorojimo įrenginį bus atvežamos šiukšliavežėmis ar kitomis transporto priemonėmis ir pastate bus iškraunamos į priėmimo bunkerį. Iškratytos MVA atliekos priėmimo bunkeryje sraigtinio konvejerio pagalba bus pakeliamos į rankinio rūšiavimo vietą, kurioje darbuotojai rankiniu būdu iš tiekiamo atliekų srauto atskirs priemaišas. Atskirtos nuo stambių priemaišų MVA bus paduodama į įrenginį, skirtą tiekiamo srauto susmulkinimui ir plastiko atskyrimui (depakerį). Susmulkinta ir nuo plastiko priemaišų išvalyta MVA skysta frakcija bus papildomai apdorojama pasterizavimo įrenginiuose ir tiekama į požeminio rezervuaro talpyklas, iš kurių vėliau siurblių pagalba bus paduodama į autocisternas ir išvežama realizavimui.

Iš MVA atskirtos priemaišos (plastikinės pakuotės, stiklo pakuotės, metalinės pakuotės, kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos) bus perduodamos šias atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms.

Plėtojant maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemą, planuojama kasmet surinkti vis didesnius maisto atliekų kiekius ir pagaminti vis daugiau žaliavos biodujų gamybai. Esant finansiniam bei ekonominiam pagrindimui, galimybei gauti dalinį finansavimą ES fondų ar valstybės biudžeto lėšomis, planuojama įgyvendinti biodujų jėgainės įrengimo projektą, kuriame iš maisto atliekų pulpos būtų gaminamas biometanas. Gautas biodujas galima panaudoti elektros energijos gamybai arba išvalius nuo priemaišų patiekti į gamtinių dujų tinklą.

Vertinama, kad įdiegus MVA surinkimą Kelmės rajono savivaldybėje, 2027 m. iš viso bus surenkama ir perdirbama apie 500-600 t MVA.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Diegiant maisto / virtuvės atliekų atskiros surinkimo iš gyventojų sistemą, bus svarstoma galimybė į šią sistemą ateityje įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 2.4.5 skyriuje.

2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje.

ŠRATC yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VŠĮ „Žaliasis taškas“, VŠĮ „Gamtos ateitis“ ir VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“³ - bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, savivaldybė (arba jos pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius) iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka turėjo pradėti procedūras pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti. O esamos bendradarbiavimo sutartys su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis per 6 mėnesius nuo pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarčių pasirašymo turės būti pakeistos arba sudarytos naujos, kad atitiktų naujus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* reikalavimus. Tikimasi, kad šie pokyčiai prisidės prie pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos efektyvumo didinimo.

Kelmės rajono savivaldybėje gerai išvystyta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra (žr. 1.5.3 skyrių). Kadangi patys žemiausi rūšiavimo rezultatai (mažiausi

³ VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

tinkamai išrūšiuoti ir sutvarkyti kiekiai) yra daugiabučiuose gyvenančių gyventojų, kurie naudojami bendro naudojimo konteineriais, tad šiai tikslinei grupei turės būti skiriamas didžiausias dėmesys, skatinant rūšiuoti atliekas ir naudotis jau sukurta rūšiavimo infrastruktūra. Planuojama vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant daugiabučių namų gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, o informaciją visuomenei pateikiant patraukliai ir inovatyviai.

Atsižvelgiant į tai, kad vis dar dideli pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekiai patenka į mišrias atliekas, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo potencialas yra ganėtinai didelis, todėl planuojama, kad iki 2027 m. atskirai surenkamų šių atliekų kiekiai turėtų išaugti beveik dvigubai (40 lentelė). Atliekų turėtojams bus suteikiama visa reikalinga informacija, kaip teisingai rūšiuoti atliekas, didelį dėmesį planuojama skirti švietimo kampanijoms.

Siekiant mažinti priemaišas ir gryninti rūšiuojamuoju būdu surinktus atliekų srautus, planuojama didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, įskaitant juridinių asmenų kontrolę, taikyti ne tik atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus, bet ir įdiegti teisingai rūšiuojančių ir kompostuojančių atliekų turėtojų pozityvaus skatinimo sistemą (lipdukais, įvertinti galimybes taikyti VR nuolaidą ar pan.).

2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatytos šios rūšiuojamojo surinkimo plėtros užduotys:

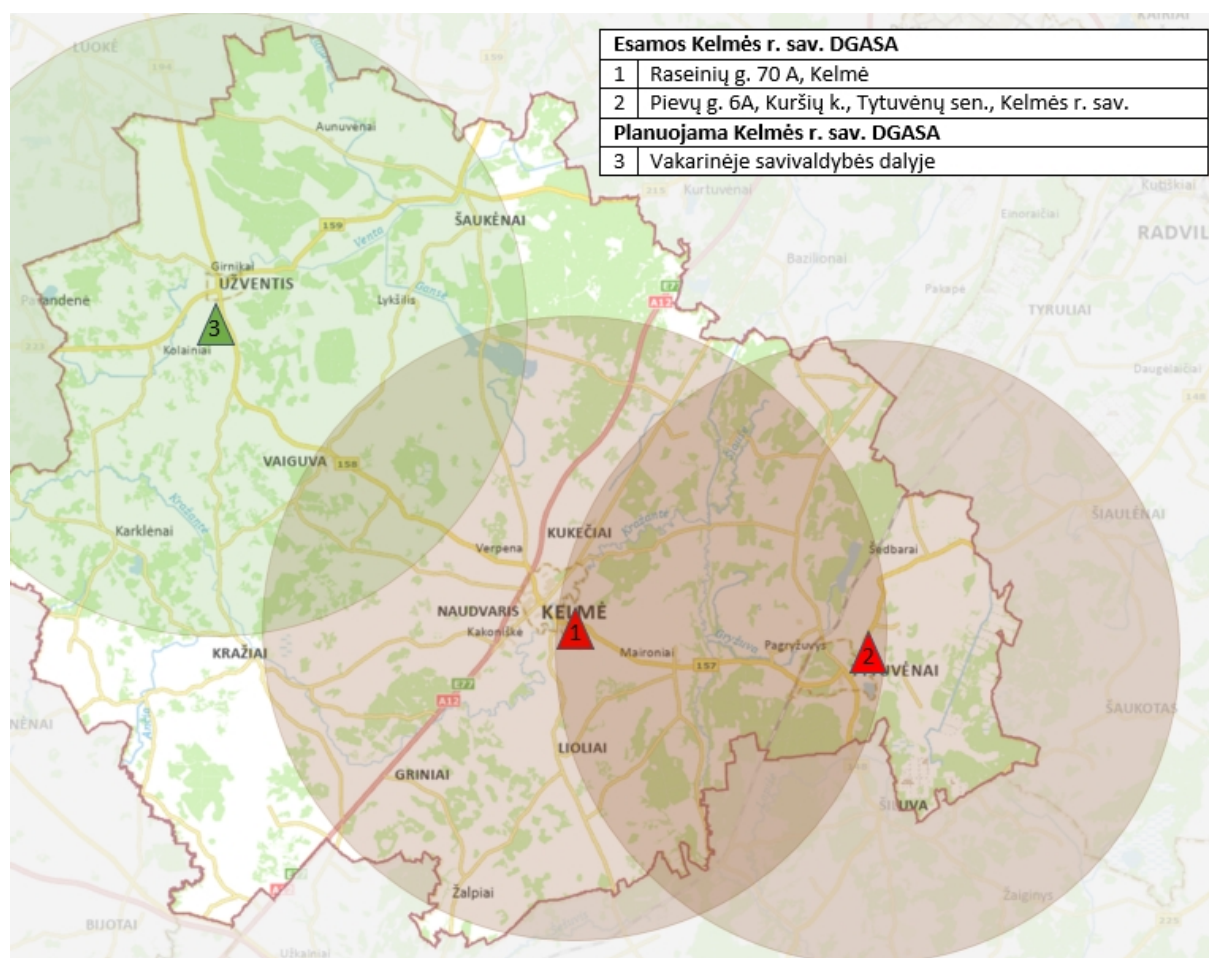
- sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;
- atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės).

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą bei apmokestinamųjų gaminių tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiros surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiuojamuoju būdu (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita).

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei naudotų padangų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos bei padangų gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys išipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su ŠRATC sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų surinkimo ŠRATC įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

DGASA tinklo plėtra. Siekiant užtikrinti didesnę pavočių, statybinių, didelių gabaritų atliekų, EEĮ atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų, naudotų padangų ir kitų atliekų surinkimo ir rūšiavimo patogumą visiems komunalinių atliekų turėtojams, taip pat vykdant *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* numatytą užduotį iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą, kad kaimo vietovėse DGASA būtų įrengta ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, iki 2027 m. Kelmės rajone planuojama įrengti 1 papildomą DGASA (16 Pav.).

16 paveikslas. Esamos ir planuojamos DGASA Kelmės rajono savivaldybėje

Kadangi esamos ir planuojama DGASA yra skirtos gyventojams aptarnauti, jomis negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl planuojama peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų, taip pat praplečiant už mokestį priimamų atliekų rūšių sąrašą (pvz., įtraukiant automobilių bamperius ir kt. atliekas). Šiuo tikslu visose DGASA ŠRATC planuoja įrengti svarstyklas.

Siekiant padidinti DGASA paslaugų prieinamumą, planuojama teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA arba į Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyną, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r. paslaugą, iš anksto patvirtinus tokių papildomų paslaugų kainodarą.

Per DGASA surenkami nemaži **statybinių ir kitų atliekų** kiekiai, kurių apdorojimui reikalinga regioninė infrastruktūra. Šiuo tikslu planuojama įrengti **1 regioninę DGASA su atliekų laikymo/apdorojimo zona**, numatant joje ir statybinių atliekų surinkimo, laikymo, rūšiavimo bei apdorojimo veiklas. Naujoje regioninėje aikštelėje bus vykdomas atliekų surinkimas, suvežimas iš kitų aikštelių bei didelių gabaritų, statybinių atliekų apdorojimas, tekstilės atliekų rūšiavimas, kapinių atliekų apdorojimas, PS putplasčio atliekų rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, kitų surinktų atliekų laikinas laikymas ir (ar) paruošimas perdirbimui.

Pavojingųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas. Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuojamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiro buitės pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas DGASA ir apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 4 kartus per metus). Todėl plane numatyta priemonė – įvertinti savivaldybių poreikį dėl specialios mobilios transporto priemonės, pritaikytos buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimui, įsigijimo ir paslaugos teikimo Šiaulių regiono savivaldybėse, tokios paslaugos kainodaros.

Savivaldybė arba ŠRATC, sudarant su gamintojais ir importuotojais ar jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, sieks, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Tekstilės atliekų surinkimas. Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per DGASA bei vykdant konteinerinį šių atliekų surinkimą Kelmės rajono savivaldybėje. Šiuo metu paramai gauti APVA pateikta paraiška Kelmės rajone įsigyti 10 vnt. tekstilės konteinerių, papildomas poreikis kol kas nenumatomas. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms.

43 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Kelmės rajone, vnt.

Savivaldybė	Pagal pateiktą paraišką APVA tekstilės atliekų konteinerių (talpa 2,5 m ³) skaičius	Papildomas poreikis tekstilės atliekų konteineriams, skaičius
Kelmės r.	10	0

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros išlaikymas bei plėtra ir toliau bus vykdoma regioniniu principu. Planuojamu laikotarpiu numatyta modernizuoti esamus MBA įrenginius. MBA įrenginių modernizavimas planuojamas po to, kai bus pastatytas ir pradės veikti Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginys. MBA įrenginių modernizacija bus vykdoma keliais etapais. Pirmiausiai planuojama atnaujinti Mišrių atliekų apdorojimo ir perdirbimo cechą (pajėgumas - apie 60 000 t/metus), tuomet įrengti Žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cechą (pajėgumas – apie 25 000 t/metus), vėliausiai – sertifikuoto KAK gamybos cechą, kuriame būtų gaminamas cemento fabrikams tinkamas naudoti alternatyvus kuras (pajėgumas – apie 40 000 t/metus). MBA įrenginių modernizavimo terminai ir apimtys priklausys nuo planuojamos gauti ES paramos.

Saugiam atliekų šalinimui užtikrinti, susidarančio filtrato kiekių bei taršos mažinimui, planuojama dalinai rekultivuoti Šiaulių regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno (Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.) 1-3 sekcijas bei įrengti sąvartyno 4 sekciją, keliais etapais modernizuoti esamus sąvartyno filtrato valymo įrenginius, modernizuoti Kairių sąvartyno nuotekų tinklus bei įrengti pirminį nuotekų apvalymą.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. Po MBA įrenginių modernizavimo ir sertifikuoto KAK gamybos cecho įrengimo, energetinę vertę turinčios atliekos bus naudojamos sertifikuoto KAK gamybai.

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* nustatytą valstybinę komunalinių atliekų tvarkymo užduotį – iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį), Šiaulių regione kasmet bus mažinamas likutinių komunalinių atliekų šalinimas. Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys apie 5,4 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio (39 lentelė) (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei perdirbimui, nei energijos gamybai). Jeigu sąvartyne taip pat būtų šalinamos gatvių sąšlavos, asbesto atliekos bei statybinių atliekų apdorojimo metu ar didelių gabaritų atliekų apdorojimo metu gauti likučiai, kurie netinkami nei perdirbimui, nei naudojimui energijai gauti, šalinamų atliekų kiekis gali būti šiek tiek didesnis, tačiau 2027 m. neviršys 8 proc.

2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

Pirmą kartą į *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planą* yra įtrauktos šiukšlinimo prevencijos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti aplinkos šiukšlinimą ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas:

- organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose;
- įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas;

- išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą;
- siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose;
- parengti ir įgyvendinti įvairių atliekų (kapinių, kramtomosios gumos, gyvūnų ekskrementų ar kt.) vengimo ir šiukšlinimo mažinimo kampaniją („Švaru ne ten, kur šluojama, o ten kur nešiukšlinama“), tęsti daugiabučių namų kiemuose vykdomas bendro naudojimo kontenerių viešo turinio patikrinimo akcijas;
- ir kt.

2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Iki 2023 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo vienintelė viešoji paslauga, kurios kaina nereguliuojama. Paskutiniaisiais metais didėjant gyventojų nepasitenkinimui dėl taikomo skirtingo komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo savivaldybėse ir ženklaus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už paslaugas dydžio skirtumo, Aplinkos ministerijos iniciatyva buvo imtasi veiksmų, siekiant sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą.

LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane buvo numatyta patvirtinti atliekų kainodaros principus, taikomus komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms. Atitinkamai 2021 m. gruodžio 23 d. priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai (įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.) dėl reguliuojamos komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros įvedimo, suteikiant papildomas funkcijas nepriklausomai reguliavimo institucijai – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT).

2023 m. sausį įsigaliojus naujam reguliavimui, VERT pagal savo patvirtintą Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką (numatyta patvirtinti 2022 m. gruodžio 28 d.) nustatys regionines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainas ir prižiūrės, kaip jos taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys RATC reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis. Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos.

Nuo 2023 m. RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT. Be to, Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitime numatyta, kad RATC privalės sumokėti VERT 0,95 procento praėjusių kalendorinių metų RATC reguliuojamosios veiklos pajamų.

Taigi komunalinių atliekų, kurias savo įrenginiuose tvarkys ŠRATC, tvarkymo kainą nuo 2023 m. tvirtins VERT. Kadangi reguliuojama kaina bus skaičiuojama pirmą kartą 2023 m. ir šiuo metu dar nėra aiškumo dėl jos skaičiavimo, sunku įvertinti, kokia ji bus nuo 2024 m.

Reguliuojama kainos dalis skirtinguose RATC skiriasi, bet galutinėje rinkliavoje ar kitoje įmokoje už komunalinių atliekų tvarkymą tai gali sudaryti vidutiniškai apie 50 proc.

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į VERT nustatytas regionines kainas, taip pat vadovaudamosi LR Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis bei savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais (atskirai pasitvirtina kiekviena savivaldybė), pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninės kainos patvirtinimo privalės pagal naują tvarką nustatyti rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

Pažymėtina, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas **neviršys 1 proc.** vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Jei apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršys 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turės įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokes už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

3. KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS

3.1 *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.*

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos 44 lentelėje. Šiame priemonių plane numatytas ir komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų prognozuojamas preliminarus investicijų poreikis, lėšų poreikis visuomenės švietimui bei galimi finansavimo šaltiniai. Regioninės infrastruktūros priemonėms, kurioms numatytas preliminarus investicijų poreikis, numatyti ir įgyvendinimo prioritetai pagal priemonių svarbumą, atsižvelgiant į finansavimo galimybes, jų poveikį komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimui, teisinius reikalavimus ir pan., taip, kaip numatyta *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*. II ir III prioriteto priemonės ŠRATC planuoja įgyvendinti tik esant finansiniam ir ekonominiam pagrindimui ir (ar) galimybei gauti finansinę paramą. Kaip jau buvo minėta 2.5 skyriuje, nuo 2023 m. ŠRATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT.

2021-2027 metų vykdymo laikotarpiu Kelmės rajone ir regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota bei projektuojama regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginys. Taip pat bus eksploatuojamos dvi esamos bei planuojama nauja DGASA Kelmės rajone, Kairių žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, Šiaulių regioninis sąvartynas, regioniniai MBA įrenginiai, regioninė didelių gabaritų ir kitų surinkimo bei laikymo/apdorojimo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai Kelmės rajone iš esmės išliks tokie patys, kaip yra suplanuota ir numatyta *Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane*, patvirtintame 2014 m. spalio 27 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-284, t. y. ir toliau bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas, o mišrios komunalinės atliekos apdorojamos regioniniuose MBA įrenginiuose, mažinamas sąvartyne šalinimų atliekų kiekis.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo naudoti pakartotinai bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

2 skyriuje pateiktas detalesnis *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

44 lentelė. Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)								
1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones								
1.1.1. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant daugiabučių namų gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, o informaciją visuomenei pateikiant patraukliai ir inovatyviai	ŠRATC, savivaldybė	2023-2026 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	170,0	205,7	x		
1.1.2. Didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, įskaitant juridinių asmenų kontrolę, taikyti ne tik atsakomybę už savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus, bet ir įdiegti teisingai rūšiuojančių ir kompostuojančių atliekų turėtojų pozityvaus skatinimo sistemą (lipdukais, įvertinti galimybes taikyti VR nuolaidą ar pan.).	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
1.1.3. Įrengti informacines lentas (su išvežimo grafikais, didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų išvežimo grafikais ar pan.) bendro naudojimo konteinerių aikštelėse ir pateikti informaciją patraukliai bei estetiškai.	ŠRATC, Savivaldybė	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
1.1.4. Edukacijų erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas / parinkimas Šiaulių mieste	ŠRATC	2022-2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
1.2. uždavinys. Stiprinti Kelmės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir efektyvaus tvarkymo srityse								
1.2.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius ar pakartotinio daiktų naudojimo skatinimo centrus	Savivaldybė	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
1.2.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose ir renginiuose komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	Savivaldybė	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
1.2.3. Išanalizuoti galimybes ir siekti prisijungti prie Europos „zero waste cities“ iniciatyvos.	ŠRATC, Savivaldybė	2023 m.	-					
2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą								
2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą								
2.1.1. Vykdėti visuomenės švietimo ir informavimo kampaniją apie maisto atliekų prevenciją, taupų apsipirkimą, tinkamą rūšiavimą ir tvarkymą	ŠRATC	2023-2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2014-2020 m.) lėšos, kitos lėšos	180,0	217,8	x		
2.1.2. Įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą	Savivaldybė	2023–2027 m.	Valstybės, savivaldybės biudžeto lėšos					
2.2. uždavinys. Padėti atliekų turėtojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą								
2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimą	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą								
2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių „Daiktų kiemas“) tinklą, įrengiant 2 vnt. Kelmės rajono savivaldybėje	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybių biudžetai, vietinės rinkliavos lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	50,0	60,5	x		
2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų atliekų/daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventorius ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles „Daiktų kiemas“)	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
2.3.3. Įrengti regioninį pakartotinio naudojimo centrą, kuriame būtų rūšiuojamos, tikrinamos, tvarkomos (remontuojamos, plaunamos, ir kt. atnaujinamos) pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktai	ŠRATC	2023 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ES fondų (2014-2020 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 403,0	1 697,6	x		
2.4. uždavinys. Užtikrinti šiuokšlinimo prevenciją, tvarkyti šiuokšles								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose	ŠRATC, savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos					
2.4.4. Parengti ir įgyvendinti įvairių atliekų (kapinių, kramtomosios gumos, gyvūnų ekskrementų ar kt.) vengimo ir (ar) šiukšlinimo mažinimo kampaniją („Švaru ne ten, kur šluojama, o ten kur nešiukšlinama“), tęsti daugiabučių namų kiemuose vykdomas bendro naudojimo konteinerių viešo turinio patikrinimo akcijas	ŠRATC, savivaldybė	2022–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*			x
2.4.5. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekų, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių (fontanų) tinklą savivaldybės traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto lėšos					
2.4.6. Finansuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą	Savivaldybė	2023 m.	Valstybės, savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius								
3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis								
3.1.1. Inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą pasirinktose savivaldybėse, dalintis šio projekto rezultatais su visomis Šiaulių regiono savivaldybėmis	ŠRATC	2023–2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	20,0	24,2		x	
3.1.2. Skatinti namudinį kompostavimą žaliosioms ir (ar) maisto atliekoms, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti diferencijuotą apmokestinimą	ŠRATC, savivaldybė	2024–2027 m.	-					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
3.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (informaciją internete, žiniasklaidoje ar pan.)	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
3.1.4. Identifikuoti namudinio kompostavimo dėžių, skirtų kompostuoti maisto atliekas ir žaliąsias atliekas, Kelmės rajono savivaldybėje, poreikį	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	-					
3.1.5. Esant poreikiui, įsigyti ir aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis, skirtais kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas, Kelmės rajono savivaldybės individualių namų gyventojus	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos		<i>Investicijų poreikis bus patikslintas pasibaigus demonstraciniam projektui</i>		x	
3.1.6. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus, įtraukiant duomenis apie kompostuojančius namuose namų ūkius ar juridinius asmenis	ŠRATC, savivaldybė	2024-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					
3.1.7. Bendradarbiauti su VU Šiaulių akademijos Botanikos sodu ar kitomis panašią veiklą vykdančiomis įstaigomis ar įmonėmis dėl namudinio kompostavimo skatinimo ir populiarinimo	ŠRATC, savivaldybė	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį								
3.2.1. Aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo konteneriais, pasirinktinai virtuviniiais kibirėliais (<i>poreikis 25 vnt. 240 l talpos daugiabučių aikštelėms maisto ir virtuvės atliekų surinkimui</i>)	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	4,3	5,2			
3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams	Savivaldybė, ŠRATC	2024–2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos					
3.2.3. Įgyvendinti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą	Savivaldybė, ŠRATC	2024-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį								
3.3.1. Peržiūrėti ir pagal poreikį atnaujinti kontenerių aikštelių išdėstymo schemą Kelmės rajono savivaldybėje	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
3.3.2. Parinkti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugas teikiančius paslaugų teikėjus ir sudaryti su jais sutartis	ŠRATC, Savivaldybė	2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
3.3.3. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugos bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugos teikimo administravimą	ŠRATC, Savivaldybė	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos					
3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.4.1. Parinkti vietą trūkstamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Kelmės rajone įrengimui	Savivaldybė, ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybių biudžetų lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
3.4.2. Plėsti buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą, diegti rūšiuojamąjį surinkimą per DGASA) <i>(tekstilės atliekų konteinerių poreikis – 10 vnt., kuriems jau pateikta paraiška APVA)</i>	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos			x		
3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	ŠRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos					
3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	ŠRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					
3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					
3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu	Savivaldybė/ ŠRATC	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
3.4.7. Teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA arba į Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyną, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r. paslaugą, iš anksto patvirtinus tokių papildomų paslaugų kainodarą	Savivaldybės įmonės, ŠRATC	2023-2027 m.	Privačios lėšos					
3.4.8. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų, taip pat praplečiant už mokestį priimamų atliekų rūšių sąrašą (pvz., įtraukiant automobilių bamperius ir kt. atliekas)	ŠRATC	2023-2027 m.	Privačios lėšos					
3.5. uždavinys. Vystyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.5.1. Įvertinti savivaldybės poreikį dėl specialios mobilios transporto priemonės, pritaikytos buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimui, išsigijimo ir paslaugos teikimo Šiaulių regiono savivaldybėse, tokios paslaugos kainodara	ŠRATC	2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	120,0	145,2			x
					(jeigu nebus galimybės panaudoti daiktų kiemo automobilių)			
3.5.2. Organizuoti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą, individualių namų aptarnavimą specialiais maišais ar dėžėmis)	Savivaldybė, ŠRATC	2025-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					
3.5.3. Vykdyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų priėmimą DGASA, plėtoti rūšiavimo surinkimo infrastruktūrą DGASA	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	4,2	5,0			
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančių komunalinių atliekų tvarkymą								
4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą								
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					
4.1.2. Nustatyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgiant į Valstybinės	Savivaldybė	2023-2027 m.	-					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą.								
4.2. uždavinys. Plėtoti Kelmės rajono savivaldybės ir Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą								
4.2.1. Įgyvendinti maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo Šiaulių regione projektą Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2023-2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2014-2020 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	3 500,0	4 235,0	x		
4.2.2. Įrengti/rekonstruoti APP į DGASA (1 vnt.)	ŠRATC	2021-2023 m.	Savivaldybių biudžetų lėšos, ES fondų (2014-2020 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	184,7	223,5	x		
4.2.3. Įrengti papildomą (trūkstantį) DGASA savivaldybės parinktoje vietoje Kelmės rajono šiaurės vakarinėje dalyje	ŠRATC	2027 m.	Savivaldybių biudžetų lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 000,0	1 210,0	x		
4.2.4. Įrengti didelių gabaritų ir kitų atliekų surinkimo, laikymo/apdorojimo regioninę aikštelę	ŠRATC	2023-2027 m.	ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 000,0	1 210,0	x		
4.2.5. Įgyvendinti Kairių ŽAKA plėtros projektą bei atnaujinti kompostavimo įrangą (nuo 14 000 t/m iki 15 000 t/m)	ŠRATC	2027 m.	ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 260,0	1 524,6			x
4.2.6. Modernizuoti regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais):	ŠRATC	2025-2027 m.	ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	2 900,0	3 509,0	x		
I etapas – mišrių atliekų mechaninio apdorojimo ir perdirbimo cecho modernizavimas, siekiant efektyvinti antrinių žaliavų išrūšiavimo pajėgumus,								
II etapas – žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cecho įrengimas,								
				4 100,0	4 961,0	x		

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
III etapas – sertifikuoto RDF ir SRF (KAK) gamybos cechas.				2 000,0	2 420,0			x
4.2.7. Įrengti Šiaulių regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno 4 sekciją Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2024 - 2025 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	2 700,0	3 267,0	x		
4.2.8. Modernizuoto esamus sąvartyno filtrato valymo įrenginius (modernizavimą vykdant etapais):	ŠRATC	2023 - 2027 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	580,0 2 430,0 4 250,0	701,8 2 940,3 5 142,5	x	x	x
I etapas – uždarytame Kairių sąvartyne,								
II etapas – veikiančiame regioniniame sąvartyne Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.,								
III etapas – sąvartyno filtrato ir filtrato koncentrato išgarinimo įrenginių pirkimas Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.								
4.2.9. Modernizuoti Kairių sąvartyno nuotekų tinklus bei įrengti pirminį nuotekų apvalymą	ŠRATC	2023 - 2024 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	454,0	549,3		x	
4.2.10. Įsigyti putų polistirolo atliekų tvarkymo įrenginius	ŠRATC	2023 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	50,0	60,5			x
4.3. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai								
4.3.1. Eksploatuoti Šiaulių regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną ir Atliekų tvarkymo aikštelę, kaupti lėšas sąvartyno uždarymui	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.2. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.3. Eksploatuoti DGASA ir „Daiktų kiemo“ stoteles, regioninį pakartotinio naudojimo centrą	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos					
4.3.4. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.5. Eksploatuoti MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
4.3.6. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2024-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.7. Eksploatuoti naujai įrengtą atliekų laikymo/apdorojimo aikštelę	ŠRATC	2026-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.4. uždavinys. Panaudoti komunalinių atliekų medžiaginius bei energetinius išteklius								
4.4.1. Esant finansiniam ir ekonominiam pagrindimui, įrengti biodujų jėgainę Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2027 m.	Privačios lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	7 000,0	8 470,0			x
4.5. uždavinys. Vykdėti atliekų monitoringą								
4.5.1. Vykdėti surinktų ir perduotų tvarkyti komunalinių atliekų apskaitą bei surinktų atliekų per papildančias atliekų surinkimo sistemas analizę	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
Iš viso, iš kurių:				35 360,2	42 785,8	17 776,2	2 904,0	14 680,0
Visuomenės švietimui, įtraukimui, pilotiniams projektams*, tame tarpe:				350,0	423,5	350,0		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>180,0</i>	<i>217,8</i>	<i>180,0</i>		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>170,0</i>	<i>205,7</i>	<i>170,0</i>		
Rūšiuojamojo surinkimo ir namudinio kompostavimo infrastruktūros plėtrai, tame tarpe:				2 383,2	2 883,6	2 243,2	20,0	120,0
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>184,7</i>	<i>223,5</i>	<i>184,7</i>		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>2 178,5</i>	<i>2 635,9</i>	<i>2 058,5</i>		<i>120,0</i>
<i>Priemonės, finansuojamos vietinės rinkliavos, ŠRATC, savivaldybės biudžeto, kitomis lėšomis</i>				<i>20,0</i>	<i>24,2</i>		<i>20,0</i>	
Atliekų tvarkymo įrenginių, infrastruktūros plėtrai, atnaujinimui, tame tarpe:				32 627,0	39 478,7	15 183,0	2 884,0	14 560,0
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>4 903,0</i>	<i>5 932,6</i>	<i>4 903,0</i>		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				<i>15 260,0</i>	<i>18 464,6</i>	<i>7 000,0</i>		<i>8 260,0</i>
<i>Priemonės, finansuojamos vietinės rinkliavos, ŠRATC, savivaldybės biudžeto, kitomis lėšomis</i>				<i>12 464,0</i>	<i>15 081,4</i>	<i>3 280,0</i>	<i>2 884,0</i>	<i>6 300,0</i>
Iš viso tik Kelmės rajono sav. priemonės:				1 243,2	1 504,2	1 243,2		
Iš viso Šiaulių regioninės ar kelių savivaldybių (bendros) priemonės:				34 117,0	41 281,6	16 533,0	2 904,0	14 680,0

* visiems visuomenės švietimo projektams iki 2027 m. planuojamas lėšų poreikis Šiaulių regiono mastu – 350 tūkst. Eur be PVM (423,5 tūkst. Eur su PVM);

Atsižvelgiant į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje numatytus veiksmus – didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus bei plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, planuojama, kad dalis *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane* numatytų priemonių galės būti dalinai finansuojamos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis.

Regioninė pažangos priemonė 02-001-06-10-01 (RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojama DGASA tinklo bei atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių „Daiktų kiemas“) tinklo plėtra, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų ir maisto atliekų surinkimo priemonės, taip pat regioninė visuomenės informavimo kampanija. Kelmės rajono savivaldybės indėlis pažangos priemonėje bus suplanuotas bei rezultato rodikliai įvertinti, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonės aprašą ir Šiaulių regionui parengus pažangos priemonę.

Pažangos priemonė 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojami regioniniai biologinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo ar plėtros projektai:

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatyta priemonė	Biologinių atliekų perdirbimo pajėgumai, t/m	Preliminarus poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus lėšų rezultato rodiklis ⁴
4.2.6. Modernizuoti regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais): II etapas – žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cecho įrengimas (I prioritetas)	25 000 t/m	4 100	7 000
4.2.5. Įgyvendinti Kairių ŽAKA plėtros projektą bei atnaujinti kompostavimo įrangą (nuo 14 000 t/m iki 15 000 t/m) (III prioritetas)	Esami pajėgumai išplečiami 1 000 t/m	1 260	1 000
4.4.1. Esant finansiniam ir ekonominiam pagrindimui, įrengti biodujų jėgainę Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r. (III prioritetas)	12 000 t/m	7 000	6 000
Iš viso:		12 360	14 000

Planuojama, kad iki 2027 m. iš **Pažangos priemonės 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“** bus galimybė pasinaudoti daliniu finansavimu konkurso laimėjimo atveju ir MBA įrenginių modernizavimo I etapui: 4.2.6. Modernizuoti

⁴ Vadovaujantis Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu, patvirtintu Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023-03-30 sprendimu Nr. ŠR/TS-15.

regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais): I etapas – mišrių atliekų mechaninio apdorojimo ir perdirbimo cecho modernizavimas, siekiant efektyvinti antrinių žaliavų išrūšiavimo pajėgumus; preliminarus lėšų poreikis priemonės įgyvendinimui – 2 900,0 tūkst. Eur be PVM. Įgyvendinus šį projektą, padidėtų perdirbimui paruošiamų atliekų kiekiai iki 1 600 t/m.

3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Kelmės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, pateiktos 44 lentelėje;
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma 45 lentelė):

45 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	<i>Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	59%	60%	61%	63%	57%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
260.3	<i>Planuojamas šalinti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	8,9%	8,0%	7,1%	6,3%	5,4%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybei							
261.1	<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Kelmės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	60%	65%	70%	75%	80%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>			...	...	...
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i> <i>Faktinė reikšmė</i>	2	2	2	2	3 + 1 (reg.) ...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i> <i>Faktinė reikšmė</i>	1	1	2	2	3 ...